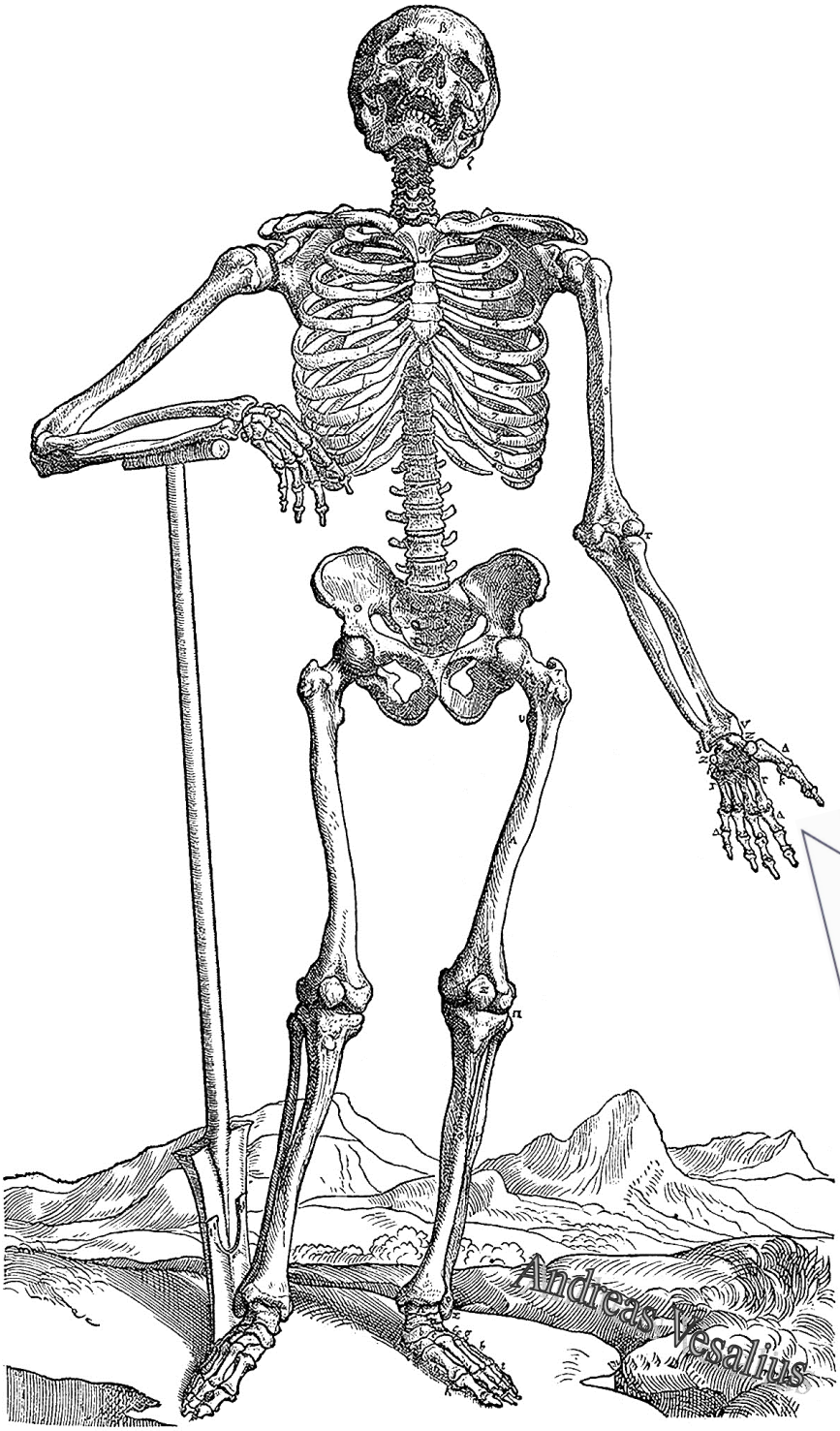
België - Belgique
P.B.-P.P.
2000 Antwerpen 1
BC 9497

PERIODIEK

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT VAN HET VLAAMS GENEESKUNDIGENVERBOND

68ste jaargang Apr – Mei – Jun 2013 Nr. 2

AFGIFTEKANTOOR: 2000 ANTWERPEN 1

Inhoud

VOORWOORD (J. Dockx) **3**
GESCHIEDENIS VAN DE GENEESKUNDE **4**
- BEKENDE OFTALMOLOGEN - DEEL II (F. Goes) 4

BALANS (E. Ponette) **7**
FORUM **10**
- CONTINGENTERING ARTSEN: OPVOLGING (A. Baert en R. Vermeulen) 10
- WEG NAAR ZORGZAAM VLAANDEREN NOG LANG (G. Tegenbos) 10

KORTE BERICHTEN **11**
VGV-MEDEDELINGEN **18**
- TOESPRAAK VAN DE VOORZITTER (J. Dockx) 18
- VGV-WEBSTEK 18

OVV-MEDEDELINGEN **19**
- PERSBERICHT van het Overlegcentrum van Vlaamse Verenigingen (OVV) op 18.02.13 19
- OVV-brochure 19
- BOODSCHAP van AK-VSZ 19

ONTWIKKELINGSSAMENWERKING **20**
- VOLK IN NOOD 20

VGV-CULTUUR **22**
- TENTOONSTELLINGEN (J. Dockx) 22
- TWEEDAAGSE "IN FLANDERS FIELDS" op 25 - 26 mei 2013 (J. Dockx en G. Debruyne) 25
- MAfestival in Jubileum Editie! (L. Schaeverbeke) 26
- LE MANS tussen het Festival of de 'Vierentwintig uren' (L. Schaeverbeke) 26
- POËZIE, HEDWIG SPELIERS, FORTUNA'S LIEVELING? (A. De Schepper) 27
- BOEKBESPREKINGEN 28
- UIT DE DISCOTHEEK (E. Baert-Van den Eynde) 30
- KLARAPRIJZEN 31

IN MEMORIAM **31**
- IN MEMORIAM DR. RAYMOND LENAERTS 31
- GETUIGENIS VAN EEN BESTUURSLID (P. Jongbloet) 31
- TOESPRAAK BIJ DE UITVAART VAN DOKTER RAYMOND LENAERTS (E. Ponette) 32

BRIEFWISSELING **33**
HOMO LUDENS **34**
- KRUISWOORDRAADSEL 34
- HEKELLIED 34

VVMV-Berichten: pag.16-17.

RAAD VAN BESTUUR

Voorzitter: Dr. J. Dockx
Ondervoorzitter: Dr. R. Vermeulen*
Secretaris: Dr. B. Garmyn
Penningmeester: Dr. G. Debruyne
Cultuur: Dr. J. Dockx
Leden: Prof. Dr. A. Baert, Prof. Dr. D. Brutsaert, Dr. F. Goes, Dr. L. Ide, Dr. P. H. Jongbloet, Prof. Dr. E. Ponette*, Dr. D. Van de Voorde, Dr. L. Van Ermen, Dr. J. Van Meirhaeghe*, Dr. H. Verbrugge

* oud-voorzitter

RAAD VOOR ADVIES

Prof. Dr. R. Casteels, K.U.Leuven
Prof. Dr. D. De Looze, UGent
Prof. Dr. L. Denis, directeur Oncologisch Centrum Antwerpen
Prof. Dr. W. Dierick, UA
Prof. Dr. A. Dupont, decaan geneeskunde en farmacie, VUB
Dr. C. Geens, voorzitter Alumni geneeskunde K.U.Leuven
Prof. Dr. J. Peers, K.U.Leuven
Prof. Dr. P. Van Cauwenberge, rector UGent
Prof. Dr. Ph. Vandekerckhove, gedelegeerd bestuurder Rode Kruis Vlaanderen
Dr. R. Verhaert, V.V.K.

Uitgave van het VGV

Redactieraad: Prof. Dr. A. Baert, Dr. J. Dockx, Dr. C. Geens, Dr. J. Gyselinck, Dr. P.H. Jongbloet, Prof. Dr. E. Ponette, Dr. J. Van Meirhaeghe
Verantwoordelijke uitgever:
Dr. J. Van Meirhaeghe,
Koolkerkesteenweg 76, 8340 Oostkerke
Hoofdredacteur: Prof. Dr. E. Ponette,
Schoonzichtlaan 40, 3020 Winksele-Herent
en Dr. P.H. Jongbloet
De gepubliceerde bijdragen verschijnen onder de verantwoordelijkheid van de auteurs.
Drukkerij Jules De Winter,
Bisschoppenhoflaan 216, 2100 Deurne,
Tel. 03/232.20.22, Fax. 03/225.15.84

NOTEER NU REEDS IN UW AGENDA!

TWEEDAAGSE
"IN FLANDERS FIELDS"
op
25 - 26 mei 2013
Hoe inschrijven? Zie pag. 25

UITGAVEN VGV

Autokenteken
- Decalco € 2.00,- + € 0.65,- Port
- Aluminium € 3.00,- + € 0.65,- Port

Fiscaal dagboek € 25.00,- + € 1.95,- Port

Lidgeld V.G.V.

Gewoon lid	€ 55.00
Tot 5 jaar na diploma	€ 25.00
Arts zonder praktijk	€ 25.00
Steunend lid	€ 75.00
Artsenkoppel	€ 60.00
Artsenkoppel (tot 5 jaar na diploma of zonder praktijk)	€ 30.00
Abonnement "Periodiek" voor niet leden	€ 20.00

KBC IBAN nr.: BE22 4073 0622 5147

Secretariaat V.G.V.: Ergo de Waellaan 3 – bus 14
2100 Deurne – Antwerpen - Tel: 03/322.28.50 – Fax: 03/322.45.14
e-post: info@vgv.be - webstek: www.vgv.be
Het secretariaat is open van maandag tot donderdag (9u-14u).

VOORWOORD

Vooraf wil ik u het overlijden melden van collega Raymond Lenaerts. Deze grote "kleine" man heeft veel betekend voor het VGV. In dit nummer wordt zijn grote verdienste voor het VGV en Vlaanderen uitvoerig toegelicht. Met een zekere schroom durf ik citeren uit zijn aandoenlijke afscheidsbrief gericht aan zijn echtgenote Bieke, kinderen en kleinkinderen. "Mijn lieve kinderen en kleinkinderen, blijft steeds eendrachtig (…). Houdt steeds de goede familiebanden in ere en tracht steeds de ware zin van het leven te ontdekken. Denk er steeds aan: een mens leeft niet alleen voor zichzelf…". Rem was in alle opzichten een reus in het medische en ethische landschap in Vlaanderen. Wij hebben elkaar de laatste jaren nog beter leren kennen waarbij ik met groot genoegen zijn persoonlijke chauffeur mocht zijn voor de Algemene Vergadering.

Minister Onkelinx belooft veel: een medisch kadaster dat er nog steeds niet is en de behandeling van drie dossiers over alternatieve geneeskunde. De ongelijke toegang tot de geneeskunde in Vlaanderen en Wallonië is onbespreekbaar ondanks het duidelijk signaal na ons bijzonder succesvol symposium in het Paleis der Academien te Brussel waar eminente sprekers een duidelijke boodschap brachten. Waar ze wel tijd voor had is een uitgebreid interview in De Standaard over het "Driegeslacht Onkelinx" uitgesmeerd over vier bladzijden ter gelegenheid van Vrouwendag. Zijn er dan in Vlaanderen geen drie- of meergeslachten te vinden die boeiender zijn? En het Waalse charmeoffensief gaat verder: een dag later volgt Magnette die, na twee weken voorzitterschap, zes bladzijden krijgt in DS weekblad.

Er zijn grote nog levende Vlamingen die in de annalen van De Standaard nog nooit één regel gekregen hebben ondanks hun levenslange inzet. De enige cv's die ik lees staan in de overlijdensberichten. Toevallig viel mijn oog op een lokkertje en baanbrekend werk: "Over de oorzaken van overspel" even belangrijk als "De corporis humani fabrica". Het bewegende lichaam is het gemeenschappelijk onderwerp in beide werken. Of wat te denken over het artikel "De last van een leven zonder lust". Ik wil nog eindigen met Kim De Gelder waarvan ik in de loop der jaren

reeds 72 volle bladzijden heb verzameld en het ernaar uitziet dat we vlot de honderd zullen halen. Ik begrijp deze zucht naar sensatie in naam van de heilige koe: de Oplage. Toch moet een zichzelf verklaarde kwaliteitskrant zich dagelijks afvragen of de inhoud van een artikel een wezenlijke meerwaarde betekent voor de lezer. Wel moet ik De Standaard feliciteren met een aantal artikels waarin zowel voorstanders van internering als van correctionele opsluiting aan bod kwamen.

De schaarse middelen zetten ook het solidariteitsprincipe in de gezondheidszorg onder druk. De Vlaming wil niet opdraaien voor ongezond gedrag van anderen en meer in het bijzonder voor rokers en drinkers. Toch moet men bijzonder omzichtig zijn omdat gezondheid en levensstijl klasse gebonden is. De laagsten op de sociale ladder hebben 18 tot 25 minder goede jaren en sterven 3 tot 5 jaar vroeger. Nooit mogen we een gezondheidszorg met twee snelheden toelaten. We moeten ons meer toeleggen op preventie door de oorzaken van ongezond gedrag centraal te stellen. Om het solidariteitsprincipe in onze gezondheidszorg veilig te stellen moet er niet bespaard worden maar moeten de taksen op sigaretten en alcohol verhoogd worden en nadien terugvloeien naar de gezondheidszorg om aan iedereen een gelijke toegang te garanderen. Met de toenemende vergrijzing moet de samenleving erop toezien dat de zorgopties breed genoeg blijven om vrije keuzes mogelijk te maken. Het Amerikaanse systeem, waar sommigen uit het leven stappen om hun familie financieel niet tot last te zijn, is het alternatief.

Zoals u wellicht opmerkt is het VGV-bestuur dagelijks de kritische observator van onze samenleving en is het interne mailverkeer bijzonder levendig en bijwijlen krachtig in woordgebruik. Ik geniet ervan met volle teugen. Ik ben fier op deze vereniging en beschouw het als een grote eer voor de derde keer verkozen te zijn op de jongste algemene vergadering in de Katoen Natie te Antwerpen.

Jan Dockx
VGV-voorzitter

GESCHIEDENIS VAN DE GENEESKUNDE

FRANK JOSEPH GOES

- Studeerde geneeskunde te Leuven (1965); specialisatie Oogheelkunde aan de Gentse universiteit (Prof. J. Francois) waar hij het departement echografie opstartte.
- Startte in 1984 met het eerste extramuraal oogheelkunde centrum in Benelux te Antwerpen.
- Publiceerde meer dan 200 artikelen, 5 boeken en realiseerde 14 films en 26 cursussen over refractie-oogchirurgie.
- Lid van 15 internationale wetenschappelijke organisaties en onderscheiden met de '*Life time achievement award*' van de A.A.O (2009) en de 'Gold Medal for professional merits' (India 2009-2012). Enkele maanden terug verscheen van zijn hand: The eye in History, ISBN:978-93-5090-274-5, 525 pp; Jaypee-Highlights, Medical Publishers, INC.

BEKENDE OFTALMOLOGEN - DEEL II

In een vorig nummer (Okt 2012) hebben wij de geschiedenis beschreven van de oftalmologie in de oudheid, Middeleeuwen en tot de 18e en 19e eeuw. Hier behandelen wij de bekende oogartsen van de 20e-21e EEUW in alfabetische volgorde.

David Apple (USA, 1941-2011) was oogarts en histoloog. In zijn laboratorium werden duizenden ogen met een lensimplant onderzocht. Hij onderzocht de impact van lensimplanten op de functie van het oog en leverde onschatbare bijdragen tot verbetering van zowel aard als techniek van lensimplantatie.

Danielle Aron Rosa (Frankrijk, 1934) voerde in 1979 de eerste *Nd-Yag laser capsulotomy* uit. Een capsulotomy is noodzakelijk om secundaire cataract of nastaar, wat enkele jaren na moderne cataractchirurgie regelmatig voorkomt, te behandelen en zo het zicht opnieuw te verbeteren. Dit diende tot dan toe met een mesje in de operatiezaal te gebeuren. Sindsdien wordt dit in het kabinet met de *picosecond –Yag laser* in enkele seconden uitgevoerd, pijnloos en zonder verdoving. Er worden nu jaarlijks miljoenen dergelijke ingrepen op deze manier uitgevoerd.

Endre Balazs (Hongarije, 1920) blijft gekend omwille van zijn pionierswerk op de structuur en biologische activiteit van hyaluronan, een visco-elastisch polysaccharide. Dit is aanwezig in alle lichaamsweefsels, maar in grote hoeveelheid in het glasvocht. Zijn bijdragen in de zuivering van het product verbeterden de veiligheid van oogchirurgie in grote mate. Onder zijn invloed werd in 1962 '*Experimental Eye Research*' opgestart, het eerste internationale tijdschrift voor wetenschappelijk onderzoek.

William Bates (USA, 1860-1931) blijft gekend omwille van zijn controversiële - nooit wetenschappelijk bewezen - theorie betreffende de behandeling van myopie**,** namelijk door relaxerende oogoefeningen. Deze theorie werd door de oogartsen nooit ernstig genomen.

Bashar al-Assad (Syrië), huidige president van Syrië, startte zijn oogartsopleiding in Londen. In 1994 diende hij die af te breken omdat hij, na het dodelijk ongeval van zijn er toe opgeleide broer, naar Syrië werd teruggeroepen om de presidentsfunctie te vervullen.

Ignacio Barraquer (Spanje, 1884-1965) stichtte de *Barraquer kliniek* (1941) en het Barraquer instituut (1947) in Barcelona. Hij ontwikkelde in 1917 een gemotoriseerde techniek voor cataractextractie. Zijn kliniek bouwde een wereldwijde reputatie in cornea- en cataractchirurgie op en hij verbeterde verschillende technieken.

José Barraquer (Spanje, 1916-1998) ontwikkelde in 1960 een revolutionaire techniek om de corneakromming te wijzigen (*keratomileusis-keratophakia*). Hij ontwierp de eerste microkeratoom en is de vader van de *moderne refractiechirurgie.* Gebaseerd op zijn ideeën ontstond later de '*lasik techniek'*, een gesofisticeerde techniek om met een laserapparaat uit te voeren wat vooraf voor een belangrijk deel manueel gerealiseerd werd.

Cornelius Binkhorst (Nederland, 1912-1995) was een van de eerste oogchirurgen om de techniek toe te passen van Harold Ridley, waarbij een kunstlens werd ingeplant. Hij ontwikkelde verschillende implantlenzen, o.a. de '*Binkhorst Clip lens*' en '*Moustache lens'*. Hij benadrukte het belang van *atraumatische heelkunde,* waarbij de endotheelcellen van het hoornvlies zoveel als mogelijk gespaard dienden te worden. Beschadiging ervan leidde frequent tot hoornvliesdecompensatie met als gevolg corneatroebel en uitgesproken visusvermindering.

Alan Bird (Groot-Brittannië, 1938) studeerde neurologie en volgde een opleiding in neurochirurgie in Londen. Later veranderde hij van richting en startte een opleiding oftalmologie. Bird blijft bekend omwille van zijn baanbrekend werk en onderzoek betreffende degeneratieve en aangeboren retina-afwijkingen. Zijn werk resulteerde in betere klinische diagnose van deze ziekten en bijgevolg genetisch advies voor patiënten met dergelijke ziektebeelden, evenals de ontwikkeling van nieuwe behandelingen, '*gentherapie*' inbegrepen. Hij publiceerde meer dan 370 artikelen en 70 hoofdstukken in boeken. Als hoogste onderscheiding kreeg hij de 'Helen Keller' medaille voor oogonderzoek.

Sir Stewart Duke – Elder (Groot-Brittannië, 1899-1978) was een gerenommeerd oogarts en getalenteerd schrijver. Hij zal in de herinnering blijven als auteur van de 15 volumes van '*System of Ophthalmology*'. Hierin beschreef hij ongeveer alles wat over oftalmologie bekend was tussen 1947 en 1965. Hij was oogarts van Koning Eduard VIII, Koning George V en de huidige Koningin Elisabeth. In 1933 werd hij door haar geridderd.

Vladimir Petrovich Filatov (Ukraine, 1875-1956), grondlegger van de *corneatransplantatie*-techniek. Hij stichtte het Filatov Instituut voor Oogziekten in Odessa dat nu 700 stafleden telt en nu een van de wereldwijd belangrijkste research-oogcentra is.

Fig 1: Jules Francois

In 1948 werd **Jules François** (België, 1907-1984; **Fig. 1**), benoemd tot hoogleraar in de Oogheelkunde aan de RUG. In korte tijd bouwde hij er de oogheelkundige kliniek uit tot een centrum met internationale faam. De uitgebreidheid van zijn wetenschappelijke productie is een unicum in de medische literatuur. Van zijn hand verschenen meer dan 30 boeken en 1.500 artikelen. Zijn faam heeft heel wat buitenlanders naar Gent aangetrokken. Zo telt de lijst van alumni van de Oogheelkundige Kliniek meer dan 100 namen uit 33 verschillende landen. J. François was voorzitter, secretaris, erelid of lid van meer dan 120 wetenschappelijke verenigingen en 21 buitenlandse universiteiten verleenden hem een eredoctoraat. Met talloze penningen en medailles werd hij geëerd, ondermeer met de Gonin-medaille, de meest prestigieuze in de Oogheelkunde. In 2006 werd hij verkozen tot '*Grootste Professor ooit aan de Gentse universiteit'*.

Ernst Fuchs (Oostenrijk, 1851-1930) was diensthoofd van de oogkliniek in Wenen in een periode (1885-1915) waar oogartsen van gans de wereld naar Wenen reisden om er Prof. Fuchs en Prof. Freud te ontmoeten en niet enkel oogheelkunde maar ook psychiatrie te studeren. Zijn '*Lehrbuch der Augenheilkunde'* (1891) werd toen gezien als de bijbel van de oogheelkunde. Verschillende oogaandoeningen, waarvan de voornaamste, de '*Fuchs Dystrofie'* (corneavertroebeling), dragen zijn naam.

Jules Gonin (Zwitserland, 1870-1935) is de vader van de *retinachirurgie*. Hij ontdekte dat netvliesloslating veroorzaakt werd door een netvliesscheur en ontwierp er ook een heelkundige behandeling voor. Tot dan werd netvliesloslating als onbehandelbaar beschouwd, met blindheid tot gevolg. Hij was een zeer goed man en bij zijn overlijden verdeelde hij zijn modeste weelde tussen zijn drie kinderen en de blinden van Lausanne. De Zwitserse Oogheelkundige Vereniging creëerde de 'Gonin Medaille' ter zijner eer. Dit is nog steeds de hoogste onderscheiding, die een oogarts kan bekomen.

Svyatoslav Fyodorov (Rusland, 1927-2000; **Fig. 2**) populariseerde de *radiale keratotomie*, een techniek waarbij krasjes in het hoornvlies werden aangebracht, om aldus de kromming ervan te wijzigen en myopie weg te werken. Hij startte zijn opleiding als piloot maar diende af te haken omwille van een ongeval (amputatie onderste lidmaat). Hij richtte zich daarna op de geneeskunde en zocht een beroep, dat zittend kon worden uitgeoefend. Hij kwam op dit idee nadat hij had opgemerkt dat gevechtspiloten, die een corneaverwonding door het perspexmateriaal van de cockpit hadden opgelopen, een wijziging van hun corneakromming en soms verbetering van de myopia ervaarden. In Rusland stichtte hij de *Fyodorov ziekenhuizen*, waar jaarlijks honderdduizenden patienten worden behandeld. Hij werd verkozen in de Russische Doema en was presidentskandidaat in 1996. In redelijk duistere omstandigheden verongelukte hij als helikopterpiloot in 2000.

Fig 2: S. Fyodorov met als legende "Svyatoslav Fyodorovs laatste foto, enkele minuten voor hij met zijn eigen helikopter neerstortte"

Fig. 3: De Phaco-emulsificatie techniek voor cataractchirurgie

Charles Kelman (USA, 1930-2004) ontwikkelde de *phaco-emulsificatie* techniek (**Fig 3**) voor cataractchirurgie waarbij de troebele ooglens met ultratonen wordt verbrijzeld en daarna door een kleine opening opgezogen. Tijdens een bezoek aan zijn tandarts had hij het idee gekregen deze techniek te gebruiken i.p.v. de oude, veel brutalere, waarbij het oog half open werd gesneden. Hij realiseerde zich dan dat de techniek om tandsteen te verwijderen (ultratonen) wel gebruikt zou kunnen worden in de oogchirurgie. Deze phaco-emulsificatie techniek bracht een enorme doorbraak in de cataractheelkunde. Vanaf dan was

een veel kleinere opening in de cornea (3 mm. i.p.v. 12 mm.) voldoende om de cataract te verwijderen. Kelman was tevens een uitstekend saxofoonspeler en uitstekend entertainer. Zijn boek '*Through my eyes*', waarin hij zijn ontdekkingen beschreef, werd een bestseller. Hij trad op in Carnegie Hall, Caesar's Palace in Las Vegas en was onder meer gast op de '*Tonight Show*' met Johnny Carson.

Tadeusz Krawicz (Polen, 1910-1988) ontwikkelde in 1961 de eerste *cryoprobe.* Dank zij dit instrument kon een cataracteuze lens op veiligere en efficiëntere manier uit het oog worden verwijderd. Vroeger diende dat te gebeuren met een pincet, wat veel moeilijker was.

Robert Machemer (USA, 1933) is gekend i.v.m. de ontrafeling van de oorzaken van vitreum- en netvliesaandoeningen, zoals proliferatieve retinopathie waarbij er een glasvochtvertroebeling en samentrekking voorkomt met uiteindelijk blindheid tot gevolg. Hij ontwikkelde de *'vitreous cutter',* een apparaat dat toeliet veiliger en efficiënter troebel glasvocht te verwijderen. Terecht kreeg hij de titel *"Vader van de moderne retina heelkunde*".

Ioannis Pallikaris (Griekenland, 1947) ontwikkelde vanaf 1990 de techniek van *Lasik*-laser *in situ keratomileusis*, waarbij de corneakromming wordt gewijzigd met laser, zodat verziendheid, astigmatisme en vooral bijziendheid tot op zekere hoogte kon worden weggewerkt. Vergeleken met de vroegere oppervlakkige techniek van P.R.K (Photo Refractieve Keratectomie) wordt hieronder een hoornvliesflap gewerkt en herwint de patiënt zijn verbeterd zicht quasi onmiddellijk. Deze techniek nam een enorme vlucht en de ingreep van Lasik is sinds enkele jaren een van de meest uitgevoerde heelkundige ingrepen (meer dan een miljoen maal per jaar in de USA).

Harold Ridley (Groot-Brittannië, 1906-2000) plantte in 1949 voor het eerst met succes een kunstlens in bij een functioneel oog, in combinatie met een cataractingreep. Vroeger diende er, nadat de troebele lens was verwijderd, een correctie te gebeuren met zeer zware en storende brilglazen van gemiddeld +12 Dpt. Omwille van het verschil in beeldgrootte, veroorzaakt door de zware vergrotende afakiebril, was het niet mogelijk unilateraal te opereren. Geprikkeld door de vraag van een van zijn assistenten: "U haalt de troebele lens wel uit het oog, maar waarom plaatst u er geen vervangmiddel in?", zocht Ridley naar een oplossing en bedacht het lensimplant. Als materiaal voor zijn lensimplanten gebruikte hij perspex. Hij had immers opgemerkt dat een van zijn patiënten, Flight Lieutenant Gordon Mouse Cleaver, die tijdens een beschieting in 1940 stukken perspex van zijn cockpit in zijn oog had gekregen, dit perfect verdroeg. Zijn baanbrekend werk werd slechts schoorvoetend erkend, maar bracht een revolutie teweeg in de cataractbehandeling en werd de regel. Wereldwijd is de cataractingreep met implantatie van kunstlens de meest uitgevoerde medische ingreep bij de mens: in de VS jaarlijks meer dan 1.000.000. Harold Ridley, 92 jaar oud werd in 2.000 geridderd door Koningin Elisabeth. Het boek '*Sir Harold Ridley and his Fight for Sight*' door David Apple, dat zijn leven en werk beschrijft, werd in 2006 gepubliceerd.

Tsutomu Sato (Japan) was een pionier in de refractie-oogchirurgie en ontdekte de radiale keratotomie (1936). Door incisies in het hoornvlies te maken verminderde de kromming ervan, zodat de myopie werd gecorrigeerd. Ongelukkigerwijze voerde hij zijn incisies in het hoornvlies inwendig uit i.p.v. uitwendig. Deze foute benadering had als gevolg dat het grootste deel van de behandelde patiënten later een hoornvliesvertroebeling opliepen, wat een transplantatie noodzakelijk maakte.

Charles Schepens (België, 1912-2006) is de vader van de *moderne netvliesloslating chirurgie.* Tijdens WO II ontsnapte hij naar Frankrijk en werd actief in de Franse weerstand. Hij ontsnapte tweemaal aan de Gestapo en migreerde in 1947 naar de USA. In Boston stichtte hij in 1949 the '*Retina Service at the Massachusetts Eye and Ear Infirmary*', het eerste instituut van dien aard wereldwijd. Hij vond de *binoculaire oftalmoscoop* uit, een instrument dat nog dagelijks door netvliesspecialisten wordt gebruikt om het oog te onderzoeken. Hierdoor steeg het slaagpercentage van de netvliesoperatie van 40 tot 90%.

Stephen Trokel (USA, 1934) is wereldwijd bekend omwille van zijn pionierswerk op gebied van de *excimer laser* in de cornea-refractiechirurgie. Dit heeft geleid tot toepassing van *lasik*, waarmee refractieafwijkingen nu wereldwijd duizenden keren per dag gecorrigeerd worden. De *excimer laser* werd eerst gebruikt en ontwikkeld om silicone computerchips te etsen. Als eerste zag hij het belang van die toepassing in, maar hij kon toen niet vermoeden dat deze techniek ooit de tweede meest frequent uitgevoerde medische ingreep zou worden.

BESLUIT

Bij het overlopen van de grote namen in de oogheelkunde valt op dat de grote vernieuwers in de cataractchirurgie (Daviel, Ridley, Kelman) niet altijd onmiddellijk werden gevolgd. Er is dus niets nieuws onder de zon! Ook hier gaat de vooruitgang met grote sprongen, en soms is er vele jaren stilstand. Wat de cataractchirurgie betreft bracht Jacques Daviel een enorme verbetering in 1745, maar na hem duurde het twee eeuwen vooraleer met Harold Ridley (1949) een grote sprong voorwaarts werd gemaakt. In de 18^{e} en 19e eeuw leverden Nederlanders, met Donders en Snellen, en Duitsers, met von Helmholtz en von Graefe, zeer belangrijke bijdragen. Tenslotte valt ook op dat tussen de boegbeelden van de 20^{e} en 21^{e} eeuw, naast 15 belangrijke chirurgen, slechts drie echte wetenschappers-clinici worden aangetroffen, terwijl in de voorafgaande eeuw de verhouding juist omgekeerd was.

Federale begrotingscontrole 2013

Wat voorafging

Ter herinnering: op 20 november 2012 stelde Elio Di Rupo de begroting 2013 voor met een tekort van 2,15 % van het bbp (Zie Periodiek Nieuwsbrief jan. 2013, p. 5).

Intussen kreeg de regering twee opdoffers te incasseren.

Het Planbureau deelde mee dat de begroting 2013 achterhaald was en moest bijgestuurd worden met 3 miljard euro omwille van de slechtere groeivooruitzichten (Pieter Blomme, DT 07.02.13; Ewald Pironet, Knack.be 13.02.13; Kris Van Haver en Koen Dedobbeleer, DT 23.02.13).

Verder liet Eurostat weten dat de 2,9 miljard euro, die de regering vorig jaar in Dexia gepompt had, in de begroting moest worden opgenomen: daardoor steeg het tekort in de begroting 2012 tot 3,8 % van het bbp in plaats van de 2,8 % die met Europa was afgesproken (Pieter Blomme en Kris Van Haver, DT 20.03.13; Christof Vanschoubroek, DS 20.03.13).

Op 25 maart liet de regering de met Europa afgesproken norm van 2,15 % bbp tekort voor de begroting 2013 varen na ruggespraak met eurocommissaris Olli Rehn, die als voorwaarde stelde dat er een structurele inspanning van 1 % bbp , resulterend in een begrotingstekort van 2,5 % bbp, zou worden gerealiseerd, en dat de schuldgraad beneden de 100 % bbp zou worden gehouden (cv, lob, bar, DS 26.03.13).

Vervolgens adviseerde de Hoge Raad voor Financiën aan de regering om het begrotingstekort in 2014 onder de 2 % bbp te laten zakken en pas in 2016 een begroting in evenwicht te realiseren i.p.v. in 2015, zoals vroeger afgesproken was met Europa (Pieter Blomme, DT 27.03.13).

Op 30 maart tenslotte bereikte de regering een akkoord over de begrotingscontrole 2013.

Eerst de feiten.

In dat akkoord bedraagt het nieuwe begrotingstekort 2,46 % bbp i.p.v. de vroeger aan Europa beloofde 2,15 %. Bovendien werd afgesproken om voor 1 miljard overheidsactiva te verkopen met de bedoeling de staatsschuld onder de 100 % bbp te houden (Johan Rasking, DS 02.04.13). En om te beantwoorden aan de door Olli Rehn gestelde voorwaarde van 1 % bbp structurele inspanningen (of 3,8 miljard euro), stelde de regering een lijst op die door Pieter Blomme en Bart Haeck in 2 categorieën wordt onderverdeeld (DT 02.04.13).

De eerste categorie, goed voor 3,04 miljard, krijgt van de journalisten het etiket "pijnloze inspanningen": daarin zitten de inspanning die bij de opmaak van de begroting reeds was gebeurd (1,66 miljard), de inspanning die de deelstaten nog zouden moeten leveren (0,75 miljard), de meevallers uit dividenden (NBB, BNP Paribas) (0,30 miljard), technische correcties (0,23 miljard) en een meevaller uit de btw voor bedrijfswagens (0,10 miljard).

De tweede categorie, goed voor 0,76 miljard, krijgt het etiket "pijnlijke inspanningen": daarin zitten voor 0,523 miljard besparingen (o.m. in de gezondheidszorg) en voor 0,238 miljard belastingsverhogingen.

Voor wat de besparingen in de gezondheidszorg betreft was er in het begrotingsakkoord van november al een inspanning van 425 miljoen euro ingeschreven. Daarbovenop komt er nu nog eens 166 miljoen, zodat de groei in de gezondheidszorg zal uitkomen op 0,2 % i.p.v. 4,5 %. Het geld werd o.m. gevonden bij de privélaboratoria voor klinische biologie, door een gelijkschakeling van de terugbetaling van anticholesterolmiddelen, door het schrappen van het afzonderlijk tarief voor ECG's bij een ziekenhuisopname en door het verminderen van het geneesmiddelenforfait in de ziekenhuizen (Belga, Artsenkrant.com 02.04.13).

In verband met de gelden nodig om de staatsschuld beneden de 100 % bbp te houden, berekende De Tijd dat de regering 2,7 miljard euro staatsparticipaties moet verkopen: dat is een pak meer dan het cijfer van 1 miljard dat door de regering werd genoemd (Wouter Vervenne, Pieter Blomme en Michael Sephiha, DT 05.04.13).

De ***reacties*** op de federale begrotingscontrole liepen niet over van enthousiasme.

° Op 2 april titelt *De Standaard* ironisch: "Structurele maatregelen op zijn Belgisch – De federale topministers hebben voor 1,4 miljard euro aan bijkomende 'structurele' begrotingsmaatregelen genomen voor 2013. Dat zeggen ze zelf en de Europese Commissie lijkt het te geloven." In datzelfde artikel preciseert Johan Rasking: "Eigenlijk volgen de federale ministers een heel eenvoudige redenering: alle maatregelen die ook in de volgende jaren geld opleveren, en dus niet uitdrukkelijk als een *one shot* kunnen worden beschouwd, zijn structureel. Ook als ze geen structurele hervormingen inhouden."

° Dezelfde dag kopt *De Tijd* met een knipoog: "Hoe 3,8 miljard euro 760 miljoen werd – De federale regering bereikte dit paasweekend een akkoord om 'structureel' 3,8 miljard euro te besparen. Maar de anatomie van het akkoord leert dat 'structureel' een rekbaar begrip is." Verder in het artikel stellen Pieter Blomme en Bart Haeck vragen bij het structureel karakter van de inspanningen die aan de deelstaten worden opgedragen, bij het structureel karakter van de meevallers uit dividenden, bij het structureel karakter van de technische correcties en van de meevaller uit de btw op bedrijfswagens.

° *Johan Van Overtveldt* gaf als commentaar: "Minder erg dan gevreesd" (Trends.be 30.03.13).

° *Fabian Lefevere* kopte: "Geen reden voor euforie" (Het Nieuwsblad 30.03.13).

° *Luc Van der Kelen* schreef: "Tussen wat nu al bekend is en wat van de federale tafel is uitgelekt, zitten geen echt spectaculaire maatregelen. Geen ingrijpende belastingsverhogingen, maar ook geen verrassend nieuw beleid" (HLN 30.03.13).

° *Bart Haeck*: "De federale begrotingscontrole die gisteren haar einde naderde, zal helaas de annalen ingaan als het moment waarop België besloot zijn schulden trager af te bouwen" (DT 30.03.13).

° *Bart Sturtewagen*: "We hebben kennelijk net genoeg gedaan om de Commissie de kans te geven ons te delibereren" (DS 02.04.13)

° *Voka*: "Het is maar moeilijk verteerbaar dat de regering Di Rupo opnieuw een aantal belastingen verhoogt" (Belga, Knack.be 30.03.13).

° *Gert Peersman*, hoogleraar economie UGent: "Nu al weten we dat alleen al door de vergrijzingskosten het huidig besparingstempo nog minstens 20 à 30 jaar zal moeten aanhouden" (DT 30.03.13).

° *Wim Moesen*, em. hoogleraar economie KU Leuven: "Het bewijst dat er, weeral, geen grote structurele hervormingen zijn doorgevoerd in het overheidsapparaat, de fiscaliteit of de sociale zekerheid" (DS 02.04.13).

° *Ruben Peumans*, CEO uitzendbureau ASAP: "Arbeid is te duur omdat er een te groot verschil is tussen wat het loon kost aan de werkgever en wat de werknemer krijgt. De overheid roomt te veel af. Die loonkloof kan je dichten door de lasten op arbeid te verminderen. … Mijn conclusie is dat de regering

niet geïnteresseerd is om het probleem aan te pakken" (Knack.be 04.04.13).
° *Peter Degadt*, Zorgnet Vlaanderen: "Ofwel moeten patiënten het inkomensverlies van ziekenhuizen straks helpen compenseren, ofwel krijgen ze te maken met een krappere dienstverlening. … Als minister Onkelinx beweert dat de extra maatregemaatregelen geen gevolg zullen hebben voor de patiënt, dan is ze niet eerlijk" (Artsenkrant.com 08.04.13).
° *Marc Moens*, BVAS-voorzitter, bestempelt de besparingen in de gezondheidszorg als een aanfluiting van het nationaal akkoord tussen artsen en ziekenfondsen, dat nog geen drie maanden oud is (DT 12.04.13).
° Tenslotte *Herman Van Rompuy*, voorzitter van de Europese Raad: "Wat België de jongste jaren heeft bespaard, is niet zo indrukwekkend" (DT 02.04.13).

Samengevat:
- De regering Di Rupo gaf de ambitie op om het begrotingstekort 2013 te beperken tot 2,15 % van het bbp (de oorspronkelijke afspraak met de EU) en strandde op 2,46 %.
- Om aan de vraag van Olli Rehn te voldoen om voor 1 % bbp structurele inspanningen te leveren, stelde de regering een betwistbare lijst op, waarin geen grote structurele hervormingen voorkomen, noch in het overheidsapparaat, noch in de fiscaliteit, noch in de SZ.
- Om aan de vraag van Olli Rehn te voldoen om de staatsschuld beneden de 100 % bbp te houden, stelde de regering een veel te klein bedrag voor.

Dus veel geblaat en weinig wol.

Enkele interessante cijfers:
- ➢ Het budget van de federale regering voor 2013 bedraagt 112 miljard euro zonder de SZ (www.begroting.be).
- ➢ Het Belgisch bbp bedraagt actueel ongeveer 374 miljard euro.
- ➢ De staatsschuld bedraagt actueel 99,6 % van het bbp (Luc Coene, NBB 21.02.13) of 372 miljard euro (www.begroting.be).
- ➢ Het bedrag op de Belgische spaarboekjes is 240 miljard euro (Stefaan Michielsen, DT 06.04.13).

Vlaamse begrotingscontrole 2013
Wat voorafging
Ook hier even ter herinnering: op 24 september 2012 stelde minister-president Peeters, samen met minister van Begroting Philippe Muyters, de begroting 2013 voor, in evenwicht en zonder nieuwe belastingen (Zie Periodiek okt. 2012, p. 8).
In januari ll. sloot de Vlaamse regering haar begroting 2012, ondanks de krimp van de economie, af met een overschot van 241 miljoen euro; de Vlaamse overheidsschuld daalde tot 6,24 miljard euro. (Barbara Moens en Pieter Blomme, DT 26.01.13).

De Vlaamse regering sloot haar begrotingscontrole 2013 af op 29 maart. De klus was geklaard na drie dagen onderhandelen: federale en Vlaamse regering wedijverden blijkbaar met elkaar om het eerst de eindmeet te halen.
Eerst de feiten
In tegenstelling met de federale, werd de Vlaamse begrotingscontrole in evenwicht afgesloten.
Er werden extra buffers voor een bedrag van 250 miljoen euro aangelegd.
Bovendien werd er ook geld gevonden voor een aantal dringende noden o.m.:
- Investeringen in scholenbouw (46,4 miljoen extra): de helft voor extra capaciteit, de helft voor het wegwerken van wachtlijsten voor schoolinfrastructuur
- Investeringen in de zorg (jaarlijks 34 miljoen extra vanaf 2014): via het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden (VIPA) voor investeringen in ziekenhuizen, rusthuizen en gehandicaptenzorg
- Investeringen in de wegeninfrastructuur (100 miljoen)
- Economische reconversie van Limburg (124 miljoen extra): 24 miljoen voor het Limburgplan en een kapitaalverhoging van 100 miljoen in de Limburgse Reconversiemaatschappij
- Jeugdwerkloosheid (5 miljoen extra)
- Cursussen Nederlands voor inwijkelingen (12 miljoen euro)

Dit werd bereikt binnen een begroting van 27,3 miljard euro (Barbara Moens, DT 30.03.13 en www.cdenv.be; www.vlaanderen.be).

Reacties
° De eerste kritische commentaren kwamen van Sas van Rouveroij (Open VLD) en Lode Vereeck (LDD), die er beiden op wezen dat de extra middelen voor de scholenbouw "niet meer dan een druppel op een hete plaat" zijn (www.deredactie.be).
° Ook Elisabeth Meuleman (Groen) hekelt de te kleine inspanningen voor scholenbouw en verwijst verder naar de wachtlijsten in de zorg en het tekort aan sociale woningen. Bovendien beoordeelt zij de aanpak van de jeugdwerkloosheid als ondermaats (Belga 30.03.13).
° Een ander soort kritiek komt van Lode Vereeck (LDD) en Dirk Van Mechelen (Open VLD) en gaat over de vaststelling dat de Vlaamse regering bijna geen gebruik maakt van de mogelijkheid om een eigen fiscaal beleid te voeren, terwijl ze nochtans tot 7 % eigen belastingen kan heffen of kortingen kan toekennen op de personenbelasting (Barbara Moens en Bart Haeck, DT 02.04.13; Dirk Van Mechelen, DT 04.04.13).
Minister Philippe Muyters antwoordt hierop dat hij inderdaad ook extra belastingen kan heffen doch dit niet doet, dat hij geen budget heeft voor belastingskortingen en dat de EU een jobkorting enkel toelaat indien iedereen die in Vlaanderen werkt daarvan kan genieten, terwijl de Vlaamse regering enkel bevoegd is om belastingen te verlagen voor wie in het Vlaams Gewest woont (Barbara Moens en Bart Haeck, DT 02.04.13; Bart Haeck, DT 04.04.13).

Samengevat:
- De Vlaamse regering sloot de begrotingscontrole 2013 af in evenwicht.
- Ze legde ook extra buffers aan.
- Ze trok bovendien extra geld uit om een aantal dringende noden te lenigen.

Enkele interessante cijfers:
- ➢ Het budget van de Vlaamse regering voor 2013 bedraagt 27,3 miljard euro (cfr.s.).
- ➢ De Vlaamse overheidsschuld actueel bedraagt actueel 6,24 miljard euro (cfr.s.).

Staatshervorming

In het julinummer 2012 van Periodiek werd gemeld dat het eerste pakket wetten op 19 juli 2012 door de koning ondertekend werd. Daarin zitten o.m. de ontdubbeling van het gerechtelijk arrondissement BHV (eigenlijk het gerechtelijk arrondissement Brussel) en de oprichting van een Brusselse "hoofdstedelijke gemeenschap". Voor meer bijzonderheden: zie Periodiek, okt. 2011, p. 6-9.
Tegen beide projecten groeide het Vlaamse verzet ondanks de wettelijke goedkeuring.

De ontdubbeling van het gerechtelijk arrondissement BHV

Op 25 september 2012 maakten de *balies van de 9.000 Vlaamse advocaten* bekend dat ze samen met de Vlaamse zittende magistraten, de rechters en de Vlaamse griffiers uit BHV naar het Grondwettelijk Hof trekken om de wet over de ontdubbeling van het gerechtelijk arrondissement BHV te laten vernietigen vooral om twee redenen. Hun eerste bezwaar is dat de verhouding 70F/30N, nu aanwezig in het personeelsbestand, gewijzigd wordt in 80F/20N, zodat de gerechtelijke achterstand voor de Vlamingen zal toenemen. Een tweede bezwaar is dat de procureur van het tweetalig gebied Brussel altijd tot de Franse taalrol moet behoren, terwijl hij gedeeltelijk baas zal zijn over de Nederlandstalige procureur van het Nederlandstalig gebied Halle-Vilvoorde. Dat werd door de Franstaligen geëist als compensatie voor de benoeming van laatst vermelde Nederlandstalige procureur (Guy Tegenbos, DS 26.09.12 en 20.12.12) (Zie ook OVV-persbericht in dit nummer p. 19).

En in februari ll. stapten *68 magistraten*, onder wie bekende onderzoekers en openbaar aanklagers, naar het Grondwettelijk Hof om de hervorming van BHV te vernietigen. Onder hen bevinden zich o.m. Gaby Van den Bossche, Jeroen Burm, Colette Callewaert, Jos Colpin, Ine Van Wymersch, Anja Bijnens en Pim Van Walleghem. De magistraten sluiten zich aan bij de procedure die in november 2012 was opgestart door de Vlaamse advocatuur. Intussen zijn ook *Vlaams Belang* en *N-VA* naar het Grondwettelijk Hof getrokken om de hervorming van het gerechtelijk arrondissement aan te vechten (Lars Bové, DT 26.02.13).

Wachten dus op de uitspraak van het Grondwettelijk Hof.

De Brusselse hoofdstedelijke gemeenschap

De voorgeschiedenis van die constructie gaat terug tot 1965. Op 3 november van dat jaar verklaarde Prof. Michel Woitrin, algemeen beheerder van de Franstalige afdeling van de Leuvense universiteit, in een interview aan het studentenblad L'Ergot, dat het in de lijn van de verwachtingen lag dat de driehoek Leuven – Woluwe – Waver over ongeveer 20 jaar deel zou uitmaken van Groot-Brussel. Die uitspraak bracht de strijd om "Leuven Vlaams" in een stroomversnelling (Nieuwe Encyclopedie van de Vlaamse beweging, p. 2298).

In het regeerakkoord Di Rupo werd een "hoofdstedelijke gemeenschap" als nieuw orgaan door de Franstalige politici uit de hoed getoverd, waarvan, o.m. alle gemeenten van de oude provincie Brabant van rechtswege lid zijn. Volgens de officiële teksten is het de bedoeling de samenwerking tussen Brussel en zijn hinterland te promoten. Deze nieuwe constructie, gebetonneerd in een bijzondere wet, is het nieuw Trojaanse paard van de Franstaligen voor de verwezenlijking van de doelstelling van Prof. Woitrin in 1965.

Sta me toe de sceptici te verwijzen naar de webstek van de Franstalige liberalen van de MR onder de titel 'Actualités MR 31 juillet 2012 – B-H-V: les Francophones protégés – 13 questions pour comprendre': "Question n° 9: Est-ce-que Bruxelles est enfermée dans un carcan? Réponse: Non, Bruxelles a renforcé son lien avec les six communes à facilités dont le statut est désormais bétonné par la Constitution. En outre, l'accord consacre l'existence par une loi spéciale, d'une Communauté métropolitaine qui permet d'élargir Bruxelles sur base du Grand Brabant" (http://www.mr.be/actualites/toute-lactualite/zoom/article/comprendre-laccord-bhv/).

Het verzet tegen deze goedgekeurde wet groeide geleidelijk.

Einde januari riep N-VA-ondervoorzitter Ben Weyts de Vlaams-Brabantse gemeenten op niet deel te nemen aan de Brusselse "hoofdstedelijke gemeenschap" (Wim Winckelmans, DS 28.01.13).

Iets later diende het schepencollege van Overijse met burgemeester Dirk Brankaer klacht in bij het Grondwettelijk Hof om de beslissing tot oprichting van dit nieuw overlegorgaan te vernietigen (De Zes febr. 2013).

Vervolgens dienden vier Vlaams-Brabantse N-VA-burgemeesters klacht in bij het Grondwettelijk Hof om de verplichte toetreding van hun gemeente bij de "hoofdstedelijke gemeenschap" aan te vechten (http://sint-pieters-leeuw.eu/tag/luc-deconinck/).

Het Vlaams Belang diende in het Vlaams Parlement een resolutie in tegen het samenwerkingsakkoord met de "hoofdstedelijke gemeenschap", doch werd niet gevolgd door de andere Vlaamse politieke partijen (www.vlaamsbelang.org).

Ook voor dit probleem is het dus wachten op de uitspraak van het Grondwettelijk Hof en op de houding van de N-VA-ministers in de Vlaamse regering (zie ook p. 13).

Vanaf 8 april zijn de besprekingen over het volgende pakket van de 6de staatshervorming terug in gang geschoten: het gaat in eerste instantie over de overheveling van het ***arbeidsmarktbeleid***, de ***kinderbijslagen*** en een klein deel van de ***gezondheidszorg***, samen goed voor 15 miljard euro. Daarna zou de nieuwe ***bijzondere financieringswet*** aan bod komen. De planning is dit alles nog dit jaar goed te keuren (Pieter Blomme, DT 06.04.13; g.teg. en lob, DS 09.04.13).

Tot slot

Op 12 april kreeg minister-president Kris Peeters tijdens een bezoek aan Hakan Samuelsson, topman van de Zweedse autobouwer Volvo cars, geen toezegging voor de bouw van toekomstige modellen in Gent, waar meer dan 4.800 mensen werken. Hij kreeg wel de boodschap mee dat België dringend de hoge loonkosten moet aanpakken (Tom Michielsen en Marc De Roo, DT 13.04.13; Johan Rasking, DS 13.04.13; Dieter Dujardin, HLN 15.04.13). Recent liet Eurostat nog weten dat België in de eurozone kampioen is voor de loonkosten per uur (Zie p. 15 in dit nummer). Doch het loonkostenbeleid is een bevoegdheid van de federale overheid, die er nauwelijks iets aan doet om de loonkosten te verlagen.

Wordt het dan niet hoog tijd om die bevoegdheid naar Vlaanderen over te hevelen?

Uit de meest recente cijfers van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) blijkt dat er ondanks de wezenlijke inspanningen van minister Jo Vandeurzen, die er in slaagde om in een jaar tijd aan 1.203 zorgaanvragen te voldoen, nog 20.852 personen op een wachtlijst staan, onder wie 15.000 dringende aanvragen (Yves Lambrix, HBvL 10.04.13; DT 11.04.13).

Voeg daarbij de nood aan 3,14 miljard euro, volgens minister Pascal Smet, om de wachtlijst voor de noodzakelijke scholenbouw in Vlaanderen te klaren (Barbara Moens, DT 27.02.13) en de nood aan 20.000 bijkomende rusthuisbedden tegen 2021 volgens een schatting van minister Jo Vandeurzen in 2011 (DS 14.06.11).

Voor het beleid inzake gehandicapten, ouderenzorg en scholen is Vlaanderen wél bevoegd, doch heeft de Vlaamse regering blijkbaar onvoldoende geld.

Wordt het dan niet hoog tijd dat de huidige geldtransfers uit Vlaanderen eerst worden gebruikt om in die dringende noden te voorzien? Of willen we die financiële problemen doorschuiven naar onze kinderen en kleinkinderen?

Eric Ponette, 15 april 2013

FORUM*

**** In deze rubriek worden bijdragen van VGV-leden en andere personen, evenals reacties hierop, opgenomen; elke auteur is zelf verantwoordelijk voor de inhoud.***

CONTINGENTERING ARTSEN: OPVOLGING

Onlangs (18 februari 2013) werden door Prof. Dr. Jan De Maeseneer (UGent) enkele recente numerieke gegevens over de contingentering van artsen in België bekend gemaakt. Vooral de cijfers, die betrekking hebben op het aantal afstuderende artsen in respectievelijk de Franse en de Vlaamse Gemeenschap evenals de toekomstprojecties verdienen al onze aandacht.

Het blijkt dat de prognose van het aantal afstuderende artsen voor de periode 2013-2017 150 % van het quotum voor de Franse Gemeenschap tegen 125 % voor de Vlaamse Gemeenschap bedraagt. Bijzonder opvallend is de pijlsnelle stijging van het aantal Franstalige afstuderenden vanaf 2014 tot 217 % (!) van het quotum in 2017.

Voor de Vlaamse Gemeenschap toont de prognose van het aantal artsen voor de periode 2013-2018 een klein overschot aan artsen: namelijk 2.014. Dit is waarschijnlijk niet voldoende om de behoeften en loopbaanmogelijkheden buiten het contingent (niet RIZIV-gebonden artsenactiviteiten) te verzekeren. Bovendien wordt een aanzienlijk tekort aan huisartsen (namelijk 2.403) in Vlaanderen voorspeld.

Voor dezelfde tijdsperiode wordt in de Franse Gemeenschap een overschot van 5.086 artsen en van 625 huisartsen voorspeld! Hier worden blijkbaar, getrouw aan de uitspraak van de minister van Volksgezondheid dat " il y aura toujours moyen d'obtenir un numéro INAMI pour ces professions", alle remmen losgegooid.

Globaal bevestigen deze cijfers de besluiten, die werden geformuleerd tijdens het VGV-symposium op 13 oktober 2012 (zie Periodiek 2013/1). Waakzaamheid en gepaste actie blijven dus aangewezen om de belangen van de Vlaamse artsen in het kader van de unitaire Belgische gezondheidsorganisatie te verdedigen.

Albert Baert en Robrecht Vermeulen

WEG NAAR ZORGZAAM VLAANDEREN NOG LANG*

De 'wet van Romein', ook de 'wet van de remmende voorsprong' genoemd, slaat weer toe. Omdat Vlaanderen gisteren zo goed was in zorg, is het geremd in de verdere ontwikkeling ervan.

De 'zorg' kende in Vlaanderen een hoge ontwikkeling. Niet alleen de gezondheidszorg. We zijn ook trots op onze zorg voor mensen met een handicap. De instellingen die we ervoor uitbouwden, horen bij de beste ter wereld. De personeelsomkadering is uitstekend. Idem voor het verwante buitengewoon onderwijs. Weinig landen hebben dit zo ruim uitgebouwd en zo ruim bemand. Onze rusthuizen voor ouderen zijn evenzeer op niveau, al is de omkadering er minder.

Maar het was en is wel telkens zorg in aparte instellingen. De persoon die zorg nodig had, werd afgezonderd uit de samenleving.

Van die optie is de Vlaamse overheid aan het terugkomen. Ze krijgt de wachtlijsten voor die instellingen maar niet weg. En in het licht van de vergrijzing is instellingsopvang voor iedereen met een zorgnood niet meer te betalen. En zelfs al hadden we het geld, dan nog zouden we nooit het nodige personeel vinden.

Vermaatschappelijking van de zorg is daarom de nieuwe en terechte leuze van de Vlaamse overheid. Opvang in instellingen buiten de maatschappij moet de uitzondering zijn. Het overgrote deel van de zorgvragers moet in de maatschappij worden opgevangen, en moet er kunnen leunen op de gezinnen, op de spontane samenlevingsverbanden en op de ruim uitgebouwde reguliere sociale diensten. En dat sluit aan bij het inclusie-gedachtegoed: mensen met een handicap of een ziekte of een beperking hebben er recht op dat ze deel blijven uitmaken van de samenleving. Dat geldt voor ouderen, zieken, personen met een handicap en ook kinderen met een handicap. Dat is niet zomaar een vrome gedachte, dat is een recht dat vastligt in VN-verdragen die België en Vlaanderen intussen in eigen regels hebben verankerd.

Maar de zorgwereld, de politiek en de bevolking leven nog in de vorige fase en de trots daarover; en ze handelen alsof die nieuwe rechten nog niet bestaan. Het recht op inclusie van kinderen met een handicap is hier recent en zonder enige schroom afgewezen 'omdat scholen en leraars na tien jaar nog niet klaar waren'.

Maar ook in andere sectoren is men niet klaar. Het verhaal van ex-psychiatrisch patiënt Frank – verder in deze krant – toont dit. Hij vertoeft in de laatste fase van de aparte huisvesting: het beschut wonen. Hij wil naar de 'maatschappij', maar die heeft niets voor hem; en als er toch al eens iets opduikt, aarzelt de verhuurder. En de zaak valt stil. De maatschappij en de sociale diensten zijn niet klaar voor wat onvermijdelijk en goed is. De weg naar modern zorgzaam Vlaanderen is nog lang.

Guy Tegenbos

* Met toelating van de auteur overgenomen uit De Standaard 08.04.13

KORTE BERICHTEN

BELGISCHE GEZONDHEIDSZORG IS NIET DE BESTE

Het Federaal Kenniscentrum Gezondheidszorg concludeert uit een vergelijkend Europees onderzoek in de 15 "oude" EU-landen dat er een grote klanttevredenheid heerst door de beschikbaarheid van de zorgverstrekker, een sterke klantgerichtheid, de goede relatie met de huisarts en de zorgkwaliteit. Er zijn echter ook minder goede kanten.

In de preventieve gezondheidszorg is de vaccinatiegraad bij kinderen goed. Voor de borstkankerscreening scoort Vlaanderen beter dan Wallonië en Brussel. Overgewicht is voor gans België hoger dan het Europees gemiddelde. Het aantal patiënten met een GMD bij de huisarts is in Vlaanderen veel groter dan in Wallonië. Verder blijft er een grote ongelijkheid in de toegankelijkheid van de gezondheidszorg die voor alle inkomensgroepen gelijk moet zijn. Hooggeschoolden hebben een levensverwachting die 6 tot 8 jaar hoger is dan die van laaggeschoolden.

Met een budget van 3.430 euro per inwoner is dat hoger dan het EU gemiddelde. Het aandeel van de patiënt met 19,4 procent is echter ver boven het EU gemiddelde. De levensverwachting daarentegen ligt onder dit gemiddelde. Positief is de dekkingsgraad van de ziekteverzekering (tussen 99 en 100 procent). Minder goed scoort onze gezondheidszorg inzake veiligheids- (medische straling, voorkomen van de ziekenhuisbacterie en doorligwonden) en kwaliteitsaspecten (antibioticagebruik, overdreven aantal keizersneden en ondermaatse opvolging van chronische patiënten w.o. diabetici). Tenslotte scoort België hoog door het aantal zelfdodingen waarbij de Waalse en Brusselse cijfers hoger liggen dan in Vlaanderen.

Bronnen: G. Tegenbos, DS 26.01.13 en W. Colson, Artsenkrant 01.02.13

Jan Dockx

BELGIË: KOLONIE VAN FRANKRIJK?

Een Belg betaalt nu tienmaal meer dan een Fransman voor het faillissement van Dexia, terwijl de problemen vooral Frans zijn. België is het enige welvarende land dat in de financiële crisis van 2008 zijn grootste bank - Fortis - niet in eigen hand hield maar verkocht aan het Franse BNP Paribas. Dit gebeurde voor een veel te lage prijs en, erger nog, sindsdien werden er ontzettend grote geldstromen van tientallen miljarden euro op gang gebracht van dochter BNP Paribas Fortis richting Frans moederhuis (vorig jaar 30 miljard, volgens *Le Soir*).

Wanneer de opbrengsten en rijkdommen van een samenleving of een land onterecht wegvloeien naar een ander land betekent dat, dat het ene land over de macht beschikt om zijn wil aan het andere land op te leggen, het aan een voortdurende aderlating te onderwerpen en dus te exploiteren als een kolonie.

Bron: De Morgen 5-11-2012

Albert Baert

TAALGEBRUIK IN BRUSSEL

Het taalgebruik in Brussel is het voorwerp van veel opinies en discussies, die vaak meer gesteund zijn op vooroordelen dan op echte kennis. Na 1947 werd de talentelling afgeschaft en sindsdien zijn er geen officiële cijfers meer. Sinds ruim 30 jaar wordt er degelijk wetenschappelijk studiewerk verricht over het taalgebruik in Brussel, vooral onder impuls van Em. prof. Els Witte.

In maart 2013 publiceerde het interuniversitaire consortium *Brussels Informatie-, Documentatie- en Onderszoekscentrum* (BRIO) zijn derde taalbarometer* op basis van een representatieve steekproef van 2.500 volwassen Brusselaars. Hieruit blijkt dat het Frans veruit de meest gesproken taal blijft, maar zowel het Frans als het Nederlands gaan achteruit als exclusieve taal. Nog slechts 33,6% van de Brusselaars gebruikt het Frans en 5,4% het Nederlands als enige huistaal. 14% gebruiken zowel het Frans als het Nederlands als huistaal. 88% van de Brusselaars spreekt goed Frans, 30% goed Engels en 23% goed Nederlands. Arabisch komt op de vierde plaats met 18%. De studie bevestigt het nut van het Nederlandstalig onderwijs. Niettegenstaande de opmars van het Engels en van migrantentalen, houdt de kennis van het Nederlands goed stand. Het aantal Brusselaars die het Nederlands als huistaal gebruiken, vaak in combinatie met een andere taal, houdt stand op ongeveer 20%.

Deze studie gaat over de inwoners van Brussel. Veel meer Nederlandssprekenden werken in Brussel en nemen er deel aan het openbare, sociale en economische leven. Dat slechts een minderheid van de Brusselaars Nederlandstalig is, doet niets af aan de noodzaak om Brussel, als hoofdstad van Vlaanderen en van België, volledig tweetalig te houden en om als Vlaamse Gemeenschap in Brussel volwaardig aanwezig en bevoegd te blijven.

Robrecht Vermeulen

* http://www.briobrussel.be/assets/onderzoeksprojecten/brio_taalbarometer_3_brussel_2013.pdf

DECANEN: NEEN AAN ALTERNATIEVE GENEESWIJZEN

De decanen geneeskunde hebben unaniem beslist geen opleidingen voor alternatieve geneeskunde in te richten. Twee argumenten zijn doorslaggevend. In een periode waarbij zelfs de financiering van evidence-based behandelingen beperkt wordt is dit echt een verspilling van de schaarse middelen. Het tweede argument is de bedreiging van de veiligheid van patiënten waarbij enkel artsen de diagnose en indicatie tot behandeling stellen.

Meer bijzonder gaat het over opleidingen voor osteopathie, chiropraxie, homeopathie en acupunctuur. Deze niet-conventionele praktijken hebben geen bewezen wetenschappelijke effectiviteit. Deze vaststelling wordt ook bevestigd door het Federaal Kenniscentrum. Minister Onkelinx wil een duidelijk plan tegen volgend jaar maar in de paritair samengestelde commissie nemen de universiteiten geen deel meer aan de gesprekken.

Jan Dockx

BELGIË KAMPIOEN IN BELASTEN VAN ARBEID

De Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) onderzocht de belastingsdruk op arbeid in haar lidstaten in het jaar 2012.

Ze definieert die als het geheel van belastingen en sociale bijdragen die werknemer en werkgever betalen op het loon, verminderd met familiale uitkeringen zoals de kinderbijslag.

Journalist Stefaan Michielsen distilleerde uit de OESO-studie onder meer een vergelijking van België met de omringende landen en met het OESO-gemiddelde voor de categorieën "alleenstaande werknemer zonder

kinderen" en "tweeverdieners werknemers met 2 kinderen" (DT 27.03.13).
De resultaten zijn samengevat in onderstaande tabel.

Belastingsdruk op arbeid		
	Alleenstaande, geen kinderen	Tweeverdieners, 2 kinderen
België	56,0 %	49,0 %
Frankrijk	50,2 %	45,6 %
Duitsland	49,7 %	42,5 %
Nederland	38,6 %	31,8 %
OESO	35,6 %	30,8 %

Daaruit blijkt dat België koploper is in het belasten van arbeid in vergelijking met Frankrijk, Duitsland en Nederland, en ver uitsteekt boven het OESO-gemiddelde voor de aangegeven categorieën in de tabel.
Bovendien is België de onbetwiste kampioen in het belasten van arbeid in de lidstaten van de OESO voor de aangegeven categorieën. En voor alle categorieën torent België hoog boven het OESO-gemiddelde uit.
De volledige OESO-studie "Taxing Wages" verschijnt op 10 mei a.s.

Eric Ponette

JAARLIJKS 350 MILJOEN EURO STAATSSTEUN AAN BELGISCHE MEDIACONCERNS

De totale staatssteun aan Belgische kranten en weekbladen bedraagt: 352,76 miljoen euro, verdeeld als volgt: steun aan De Post voor uitreiking kranten: 120 miljoen, BTW-nultarief: 33,5 miljoen, overheidsadvertenties: 173 miljoen, directe steun: 1 miljoen (protocol), directe steun Franstalige kranten: 7 miljoen, gratis abonnementen op trein en bus: 17 miljoen, kranten in de klas: 1,26 miljoen.
Geen kranten zonder overheidssteun en toch is het bestaan van die ontransparante miljoenensteun een goed bewaard geheim. Ook mediaprofessoren (zoals De Bens en Raeymaeckers in "*De Pers in België*") of politici slagen er niet in om die subsidiestromen volledig in kaart te brengen. De steun zit vaak opgesloten in commerciële contracten waar de overheid noch de sector zelf over communiceren.
Aan deze massale steun door de overheid, en dus van de belastingbetalers, zijn ook geen voorwaarden verbonden. De honderden miljoenen overheidsgeld dienen blijkbaar alleen om de kas te spekken van een handjevol mediaconcerns en om zo een medialandschap in stand te houden dat alsmaar minder pluralistisch, kwaliteitsvol en onafhankelijk is.

Bron: *De Morgen, 20 september 2012*

Albert Baert

DE NIEUWE GERMAANSE GENEESKUNDE

Drie weken geleden organiseerde de federale overheidsdienst Volksgezondheid een studiedag over schadelijke sektarische praktijken in de gezondheidszorg. Het was de grote verdienste van De Standaard om in drie afleveringen deze sektarische vorm van geneeskunde aan te klagen door een reporter undercover naar deze "wonderdokters" te sturen.
De gevolgen zijn voelbaar: minister Onkelinx gaat een versnelling hoger in de behandeling van drie dossiers die te maken hebben met alternatieve geneeskunde. Er komt een actieplan om sektarische praktijken in de gezondheidszorg beter te kunnen bestrijden. Zij erkent dat zulke praktijken zonder meer gevaarlijk zijn. Daartoe wil ze de provinciale medische commissies meer bevoegdheden geven om artsen sneller preventief te schorsen wanneer het leven of welzijn van de patiënt in gevaar komt en bij seksueel misbruik. De titel van psychotherapeut zal beschermd worden voor diegenen die daarvoor opgeleid zijn. Tenslotte is er het dossier van de niet-conventionele praktijken met als aanhef de homeopathie die uitsluitend moet gereserveerd worden voor artsen.

Jan Dockx

CIJFERS OVER STERFTE EN LEVENSVERWACHTING IN VLAANDEREN (2010)

De kans dat Vlamingen sterven aan een hart- of vaatziekte is in 10 jaar tijd met meer dan 25% gedaald, zo blijkt uit de Vlaamse sterftecijfers van 2010. Bij mannen tussen 50 en 79 jaar is longkanker de voornaamste doodsoorzaak geworden, voor vrouwen tussen 40 en 69 jaar is het borstkanker.
De globale levensverwachting blijft ondertussen in Vlaanderen ook verder toenemen.
In 2010 was de levensverwachting voor een pasgeboren meisje gemiddeld 83,4 jaar, voor een jongen 78,6 jaar. Dit komt overeen met een winst over 10 jaar van gemiddeld 3 maanden per jaar voor de man en 2 maanden per jaar voor de vrouw.
Preventie, met vooral rookstop, en kwaliteitsvolle geneeskunde resulteren in bovenstaande resultaten (Knack, 04.10.12).

De keerzijde van de medaille is wel dat de nood aan kwaliteitsvolle ouderenzorg hand over hand zal toenemen. Is Vlaanderen hiervoor klaar?

Hendrik Verbrugge

ZORGNET VLAANDEREN HAALT UIT NAAR CM

Dat het ziekenfonds CM "geen enkele indicatie kan geven over het aantal artsen of ziekenhuizen waartegen een rechtszaak werd aangespannen" doet vermoeden dat slechts een klein aantal artsen en ziekenhuizen vraagt om kosten, die gedekt zijn door de ziekteverzekering, uit eigen zak te betalen. Dat laat Zorgnet Vlaanderen weten in een reactie op een persbericht dat CM verspreidde.

CM had eerder aangekaart dat het alsmaar meer signalen ontvangt over artsen en ziekenhuizen, die hun patiënten vragen een toestemmingsformulier te tekenen, waarbij de patiënt zich akkoord verklaart om kosten, gedekt door de ziekteverzekering, zelf te betalen. "Verzwijgen dat de ziekteverzekering een honorarium aan de arts betaalt om van de patiënt een hogere betaling te krijgen, lijkt verdacht veel op misbruik van vertrouwen en is zeker een schending van de wet op de rechten van de patiënt" aldus Zorgnet Vlaanderen. "Indien zoiets gebeurt verwerpt Zorgnet dat categoriek." Zorgnet Vlaanderen onderstreept dat duidelijke informatie over het aantal gevallen cruciaal is en betreurt dat "de CM nog maar eens, en onnodig, het vertrouwen in vele artsen en ziekenhuizen probeert te schaden."

Bron: *Belga, 7 augustus 2012*

Albert Baert

HUISARTSEN FINANCIEREN ZELF DE WACHTPOST

Voor ambtenaren en werknemers is de index een wettelijk recht. Raak eraan en het land is in oorlog. Zo niet voor artsen waar over de index elk jaar opnieuw moet onderhandeld worden. Een recent besparingsvoorstel in de gezondheidszorg is een deel van de loonindexering van de huisartsen af te romen om de wachtposten te financieren. Nu is net het doel van de wachtpost: de bevolking een gestructureerde en permanente service aan te bieden. Ter vergelijking: stel u voor dat brandweerlui en politieagenten hun eigen kazerne moeten financieren om er te mogen werken.

De index aanwenden voor de financiering van de wachtposten is cynisch en pervers, en zal niet helpen om het huisartsenberoep aantrekkelijker te maken. Alsof de koopkracht van artsen nooit afneemt. We zijn goed op weg naar het Duitse model van volledige financiering van de wachtpost door de huisarts. Het is dan ook niet te verwonderen dat een kwart van de nieuwe wachtposten een te klein draagvlak krijgt en niet in aanmerking komt voor financiering wanneer 30 procent van de artsen zich uitspreekt tegen de oprichting ervan.

Jan Dockx

ARTSEN LAKEN PESTGEDRAG VAN ZIEKENFONDSEN

Tijdens de zomer werd beslist dat de ziekenfondsen 20 miljoen euro moesten inleveren. De artsen zeggen dat de ziekenfondsen dit bedrag afschuiven op de patiënten. Dit gebeurt door afremmende maatregelen op de terugbetaling van de Bf-geneesmiddelen (medicijnen waarvoor de arts vooraf toelating moet vragen aan de adviserende arts van het ziekenfonds). De meeste artsen zien vooral administratieve pesterijen: dossiers worden twee tot drie keer teruggestuurd om puur administratieve redenen of om telkens een nieuw detail op te vragen. Zij vermoeden dat vertraging het hoofddoel is.
Voor alle Bf-geneesmiddelen de terugbetaling één of twee maanden vertragen is wellicht voldoende om de 20 miljoen inlevering te compenseren. De neurologen beschuldigen bovendien de ziekenfondsen dat zij dementen naar de arbeidsrechtbank sturen. “Laffe besparing” en “Gebrek aan Hippocratische ethiek” is bij hen te horen. Huisartsen en neurologen richten hun pijlen vooral op de CM. Deze antwoorden dat zij gewoon hun werk doen en dat de besparingen op de Bf- geneesmiddelen hen tegen hun zin zijn opgedrongen. Zij wijzen er ook op dat naar hun mening vele aanvragen onnauwkeurig zijn opgesteld.

Bron: *DS 10 september 2012*

Albert Baert

HOOFDSTEDELIJKE GEMEENSCHAP

Het Vlinderakkoord bepaalt dat een hoofdstedelijke gemeenschap zal opgericht worden. Een bijzondere wet zal bepalen dat alle gemeenten van de oude provincie Brabant net als de federale overheid er van rechtswege lid van zijn. Dat deel van de zesde staatshervorming werd ondertussen goedgekeurd door het federale parlement.
De Vlaamse regeringspartijen en vooral de CD&V beweren dat dit enkel een overlegorgaan is zonder bevoegdheden. De oppositiepartijen en ook de Vlaamse Beweging zien hierin het gevaar voor inmenging van Brussel in Vlaams-Brabantse gemeenten met mogelijk latere uitbreiding van Brussel. De Franstaligen juichten dit nieuwe overlegorgaan toe en beschouwen het als het instrument om Brussel te ontsluiten - le désenclavement de Bruxelles.
De gemeente Overijse vecht het verplicht lidmaatschap van de hoofdstedelijke gemeenschap aan bij het Grondwettelijk hof. Vier Vlaams-Brabantse N-VA burgemeesters (Dilbeek, Sint-Pieters-Leeuw, Lubbeek en Keerbeergen) stapten ten persoonlijke titel naar het Grondwettelijk hof. Dit leidt tot spanningen in Vlaamse regering. Ze wil meewerken aan de hoofdstedelijke gemeenschap, maar zal wachten op de uitspraak van het Grondwettelijk hof.
De hoofdstedelijke gemeenschap blijft een gevaarlijke Vlaamse toegeving en werd bestempeld als een “Paard van Troje”. We kijken met bezorgdheid uit naar de uiteindelijke houding van de Vlaamse regering.

Robrecht Vermeulen

WAALSE ZIEKENHUIZEN BLIJVEN TE DUUR

Twaalf ziekenhuizen, negen in Wallonië en drie in Brussel, blijven vasthouden aan te dure versies van behandelingen. Ofschoon ze daarvoor al viermaal beboet zijn, blijven ze voor een aantal standaardingrepen veel duurder werken dan hun collega's. N-VA kamerlid, Nadia Sminate, die deze cijfers met veel moeite achterhaalde, vreest dat de toestand nog veel erger is: “Als de ziekenhuizen niet in te tomen zijn voor gecontroleerde ingrepen, wat rekenen ze dan aan voor ingrepen, waarop geen controle is?” Elk jaar raakt langs parlementaire vragen bekend hoeveel ziekenhuizen per gewest gepakt werden en hoeveel ze moesten terugbetalen, maar minister Onkelinx weigerde steeds de namen bekend te maken. Kamerlid Nadia Sminate achterhaalde ze dan maar rechtstreeks bij de ziekteverzekering op grond van de wet van openbaarheid van bestuur.
Voor de meeste andere ziekenhuizen werkt de “truc” van de referentiebedragen, die Frank Vandenbroucke in 2002 invoerde, wel. De toenmalige minister van Sociale Zaken kon niet ontkennen dat Waalse en Brusselse ziekenhuizen gemiddeld duurder werkten dan de Vlaamse. Om dit recht te trekken liet hij voor een aantal veel voorkomende standaardingrepen, zoals verwijdering van de galblaas of van de appendix, de gemiddelde prijs berekenen voor alle ziekenhuizen. Wie systematisch meer aanrekende aan de ziekteverzekering, zou financieel gestraft worden en een deel moeten terugbetalen.

Bron: *G.Tegenbos, DS 27 februari 2013*

Albert Baert

ZIEKTECIJFERS WERKNEMERS PER GEWEST

Uit cijfers van de ziekteverzekering blijkt dat Brusselaars 26 % minder dagen per jaar ziek zijn dan Vlamingen. Walen zijn 20 % meer ziek dan Vlamingen (zie tabel).

Ziektedagen werknemers privésector		
Inwoners van	Gemiddeld n dagen/jaar	
Brussel	6,40	74
Vlaanderen	8,63	100
Wallonië	10,34	120

De cijfers hebben betrekking op werknemers van de privésector en werden verstrekt door staatssecretaris voor Sociale Zaken, Philippe Courard, op vraag van senator Anke Van dermeersch.
Guy Tegenbos herinnert eraan dat het aandeel van de Brusselaars dat werk heeft slechts 54 % bedraagt, tegenover 57 % in Wallonië en 66 % in Vlaanderen. Hij besluit: “De Brusselaars die werken, zijn minder vaak ziek dan de collega’s uit de andere gewesten.” (DS 24.09.12)

Eric Ponette

ARTS WORDEN IN BRUSSEL

Zou het kunnen dat de Nederlandskundige zorgverleners in Brussel zorgen voor een nieuwe "Gouden Eeuw" in Brabant?

Een aantal Vlaamse voortrekkers zagen welke weg in Brussel dient bewandeld te worden om kwaliteit te verzekeren en om daarbij ook respect af te dwingen voor de Nederlandse taal en om verdere mogelijkheid tot ontplooiing te bieden. De Nederlandskundige zorgverleners in Brussel staan voor kwaliteit, patiëntgerichte zorg en ook

meertaligheid. Punt is evenwel om voldoende Vlamingen ervan te overtuigen hoeveel toekomst Brussel voor hen inhoudt.
Brussel is momenteel wel degelijk de poort op Europa en op de wereld. Zoals België 100 jaar geleden de vijfde grootste economische macht ter wereld was, zo is Brussel momenteel de grootste diplomatieke hoofdstad van de wereld. Vlamingen, die in welke branche dan ook carrière willen maken, kunnen nergens beter zijn dan in Brussel.
" Het Huis voor Gezondheid " en alle mensen die daarbinnen en daar rond bezig zijn hebben dit dus zeer goed gezien. Nergens kun je beter netwerken, multidisciplinair gaan en zorgpaden of trajecten opbouwen en uitzetten. Werken aan kwaliteit, opleiding, werken aan en met taal, zoeken naar jobs, talent opspeuren of een job zoeken, alles kun je binnen "het Huis" vinden.
De studiedag van vorig jaar, maar ook de regelmatige gezondheidsmeetings en talloze andere initiatieven maken Brussel tot een must voor al wie zich met stijl en kunde wil ontplooien op het terrein van de gezondheidszorg in een multiculturele samenleving.

Al deze ontwikkelingen en initiatieven maken dat wij in Brussel alles in de hand hebben om een "Gouden Eeuw van de Gezondheidszorg te beleven".
Voorwaarde hierbij is dat de Vlamingen hier zelf willen in geloven en dat velen een deel van hun carrière tijdens opleiding of beroepsuitoefening in Brussel willen doorbrengen.
Wij bieden hen van uit de hoofdstad een visie op ontwikkeling van gezondheidszorg en velen van ons stellen ook een voorbeeld. Van allen die met ons komen meewerken verwachten wij inzet, volharding, geduld en luisterbereidheid.
Meewerken aan, en in de gezondheidszorg in Brussel is de uitdaging voor de toekomst met zeer veel kans op succes voor jezelf en de zorg in Brussel.

Chris Geens

PEILING OVER TOEKOMST BRUSSEL

Tussen 13 en 19 maart ll. hield het "Ipsos On Line Panel" een peiling in opdracht van De Morgen, VTM, RTL en Le Soir bij 2.499 Belgen van 18 jaar en ouder: 982 in Vlaanderen, 977 in Wallonië en 540 in Brussel.
Eén van de vragen was: wat moet er met Brussel gebeuren als België splitst? Zoals u kan zien in de tabel, loopt het antwoord sterk uiteen van gewest tot gewest (Steven Samyn, DM 23.03.13).

Wat moet er met Brussel als België splitst?			
	Aansluiten bij Wallonië	Aansluiten bij Vlaanderen	Onafhankelijk
Vlaanderen	14 %	44 %	42 %
Wallonië	61 %	2 %	37 %
Brussel	26 %	6 %	68 %

Terwijl in Vlaanderen, doch meer nog in Wallonië, een meerderheid pleit voor aansluiting van Brussel bij het eigen gewest, pleit een duidelijke meerderheid van de inwoners van Brussel (68 %) voor een onafhankelijk statuut.
Dat geeft te denken over de gehechtheid van de inwoners van Brussel aan de Vlaamse en – wat het meest verrast – de Franse Gemeenschap.

Eric Ponette

DE TOEKOMST VAN NEDERLAND IN EUROPA

Onlangs werd een burgerforum opgericht in Nederland met als doel handtekeningen te verzamelen om een referendum over de toekomst van Nederland in Europa af te dwingen. Initiatiefnemer hiertoe is de jonge historicus en jurist Thierry Baudet (univ. Tilburg), vorig jaar gepromoveerd op een proefschrift met de veelbetekenende titel: '*De aanval op de natiestaat'* (Bert Bakker, 2012, 240 blz.). Hierin analyseert hij het huidige Europese streven naar een multiculturreel supranationalisme, dat zoveel mogelijk de macht van de lidstaten wil uithollen. Dit is gevaarlijk en zelfs noodlottig: supranationalisme rekent af met het klassieke begrip van soevereiniteit en wil dit vervangen door een weefsel van elkaar overlappende bevoegdheden. Baudet verwijst hierbij naar de onoplosbare problemen van het 'Belgische federalisme'.
Dit supranationalisme is opgekomen tegelijk met de massa-immigratie van de laatste vier decennia en moet het vooral hebben van afwijzing van één dominante cultuur of *Leitkultur* binnen een land en van koestering van de culturele verschillen.

Baudet pleit voor een kosmopolitisme, oftewel een openstaan naar de grote buitenwereld, zonder daarvoor de eigen soevereiniteit prijs te geven. Dus een Europa als statenbond, als confederatie, zolang men maar volledig baas blijft in eigen land. Dit is ook voer voor Vlamingen!
In NRC-Handelsblad van 29 januari jl. presenteert Baudet bovengenoemd burgerforum samen met een achttal prominente hoogleraren met het verzoek dit initiatief te ondersteunen: *"Wij vinden dat dit federale pad ongewenst en onwerkbaar is, zelfs gevaarlijk."*
Vandaag, 26 maart, na amper twee maanden, zijn reeds 56.292 handtekeningen verzameld en men streeft naar meer dan 100.000.
Wanneer komen onze Vlaamse prominenten aan de beurt?

Piet Hein Jongbloet

VLAAMSE RICHTLIJN SPORTMEDISCH ONDERZOEK

Vlaanderen uniek in de wereld als voorloper in preventief sportmedisch onderzoek

De Vlaamse Sport- en Keuringsartsen (SKA) werkten samen met de Vlaamse overheid, en met de steun van minister Muyters, een richtlijn Sportmedisch Onderzoek uit met nadruk op preventie van hartproblemen en sportletsels. Enkele sterfgevallen bij jonge sporters zorgden recent voor enige onrust en zelfs paniekreacties. Ook het aantal sportletsels neemt onrustwekkend toe.

Alle door de Vlaamse overheid erkende keuringsartsen volgen nu eenzelfde sreeningsprotocol en leveren een eenvormig geschiktheidsattest af dat in het EMD kan geïntegreerd worden.
In het najaar kunnen ook huisartsen na een specifieke opleiding aan de slag.
Sporters lezen op www.sportkeuring.be hoe dikwijls een welomschreven onderzoek voor hun sporttak, leeftijd en prestatieniveau nodig is. Ze vullen een vragenlijst (anamnese) in en bieden zich hiermee aan bij een keuringsarts naar keuze of bij hun huisarts.
Het onderzoek is niet verplicht en voorlopig is er geen RIZIV- tussenkomst voor een onderzoek dat toch 50 à 70 euro zal kosten. Het Vlaams en Neutraal Ziekenfonds belooft een terugbetaling van 15 euro. Andere ziekenfondsen zullen vermoedelijk wel volgen.
Een standaardonderzoek is alle twee jaar nodig. Bovendien gebeurt er om de vier jaar een orthopedische screening en vanaf 14 j om de vier jaar een rustelectrocardiogram. Vanaf 35 jaar is er na een risicoanalyse (SCORE) ook een inspanningselectrocardiogram voorzien.

Velen zoals de wielerbond en de bonden van gymnastiek, rugby, motorsport, bergbeklimmen, triathlon, duathlon, boksen en duiken vragen al jaren een geschiktheidattest aan hun leden.
Ze engageerden zich met veel enthousiasme om aan dit project mee te werken en krijgen de gelegenheid om sportspecifieke criteria toe te voegen aan het screeningsprotocol.
Nu de grootste sportbond nog!

Dirk Van de Voorde, keuringsarts en voorzitter Vlaamse Rugbybond

AANTAL BUITENLANDSE ARTSEN EN VERPLEEGKUNDIGEN IN BELGIË NEEMT STERK TOE

Het aantal artsen met een buitenlandse nationaliteit is in België tussen 2007 en eind 2010 met 50 % gestegen (van 2.401 naar 3.652) en het aantal buitenlandse verpleegkundigen met niet minder dan 81% (van 1.633 naar 2.959). Het aantal artsen in België met Franse nationaliteit steeg met 42 %, die met Nederlandse nationaliteit met 31%. Maar vooral de stijging van het aantal Roemeense artsen valt sterk op: een vervijfvoudiging op 5 jaar. Van 120 in 2007 naar 665 in 2011. Ook valt de sterke stijging op van het aantal Griekse artsen: van 95 naar 204 (maal 2,14) voor dezelfde periode. Kamerlid Logghe (Vlaams Belang), die deze cijfers opvroeg bij minister Onkelinx, waarschuwt voor een kwalijke evolutie: de migratie van medisch personeel uit Oost– en Zuid-Europa en Afrika kan een negatieve invloed hebben op de kwaliteit van de geneeskunde in België. Bovendien draagt het vertrek van deze personen uit hun land bij tot een zwakker gezondheidssysteem in landen met een laag inkomen.

Bron: *Belga 25 maart 2013*

Albert Baert

BELGISCHE LOONKOSTEN HOOGSTE IN DE EUROZONE IN 2012

In de eerste helft van april publiceerde het Europees statistisch bureau Eurostat cijfers over de uurloonkosten in de EU en de eurozone voor de jaren 2012 en 2008.
In de eurozone (17 landen) ligt België voor de gemiddelde uurloonkosten in 2012 op kop met 37,2 euro tegenover een gemiddelde van 28 euro in de eurozone.
Voor de ganse EU (27 landen) scoren slechts 2 landen in 2012 nog hoger dan België: Zweden met 39 euro en Denemarken met 38,1 euro; voor de EU-landen is het gemiddelde: 23,40 euro.
In de tabel hieronder wordt een vergelijking gemaakt tussen België en zijn naaste buren.

	Loonkosten (€/uur) in 2012	Vergelijking bij België = 100	Vergelijking t.o.v. 2008 in %
België	37,2	100	+ 13,1
Frankrijk	34,2	92	+ 9,5
Nederland	32,0	86	+ 7,5
Duitsland	30,4	82	+ 9,1

In vergelijking met België zijn de uurloonkosten dus 8 % lager in Frankrijk, 14 % lager in Nederland en 18 % lager in Duitsland.
In vergelijking met 2008 is België in die groep de sterkste stijger voor de uurloonkosten.

Bronnen: Johan Vanovertveldt, Trends.be 10.04.13; Kris Van Haver, DT 11.04.13; Bart Beirlant, DS 11.04.13; DT/Belga, DM 11.04.13

Eric Ponette

ZEVENDE STAATSHERVORMING IS NODIG

Het zijn boeiende tijden met de staatshervorming. Er is het "Vlinderakkoord" gebaseerd op het maximaal haalbare. Dat is echter iets anders dan een akkoord dat vertrekt vanuit de visie en de noden van de gebruikers. Die gebruiker heeft er belang bij dat alle schakeltjes in de zorg en welzijn mooi op elkaar aansluiten. Dat is helaas nu niet het geval en zal het ook niet zijn na de zesde staatshervorming. Het blijft allemaal met stukjes en brokjes verdeeld over het federale en het Vlaamse niveau. In de ouderenzorg zal de link tussen wonen en zorg een sterke troef zijn. Op de andere terreinen - eerstelijnszorg, geestelijke gezondheidszorg – blijft het moeilijk werken.
Wat men ook moge beweren, deze staatshervorming getuigt niet van duurzaamheid. Ik heb alle begrip voor de politieke haalbaarheid en ik werp niemand de steen toe, maar het is intellectueel oneerlijk om te zeggen dat een volgende staatshervorming gerust meerdere jaren kan wachten. Dat klopt niet, daarvoor zijn de bevoegdheden in de gezondheidszorg veel te veel versplinterd. Een zevende staatshervorming dringt zich op en zal er ook moeten komen.

Aldus Prof. Dr. Jan De Maeseneer (UGent) in maart 2013 in *Zorgwijzer,* het orgaan van Zorgnet Vlaanderen.

Albert Baert

SOCIAAL-ECONOMISCH MODEL VAN DE LAGE LANDEN

Op 11 maart ll. hield minister-president Kris Peeters te Rotterdam de jaarlijkse D.G. Van Beuningenlezing. Hij pleitte er voor een aangepast sociaal-economisch model: een model van de Lage Landen.
Daarvoor leverde hij een aantal ideeën: de loon- en energiekosten moeten grondig worden aangepakt; er moet voldoende flexibiliteit zijn in de loopbanen; de overheid moet ondernemerschap steunen, innovatie stimuleren, de vergrijzing aanpakken en de eigen financiën op orde houden, zodat er een stabiel ondernemingsklimaat ontstaat. Verder moeten we de globalisering omarmen en bijgevolg de samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland versterken in die wereldwijde economische concurrentiestrijd: "In deze geglobaliseerde economie is de Deltaregio onze gezamenlijke troef bij uitstek. Zeker op het logistieke vlak moeten we de kracht van de Deltaregio ten volle uitspelen."

Tenslotte herinnerde Kris Peeters aan de belangrijke stap die op 4 juli 2011 samen met minister-president Mark Rutte was gezet: het uittekenen van een gezamenlijke toekomst op lange termijn, de beslissing om gemeenschappelijke zendingen te organiseren om de Deltaregio te promoten en de oprichting van een "toekomstverkennings"-denkgroep. Daarin moeten gemeenschappelijke uitdagingen in kaart gebracht worden en beleidsbeslissingen voorgesteld worden met focus op samenwerking tussen overheid en ondernemers voor een nieuw industrieel beleid op innovatieve basis in domeinen o.m. van chemie, logistiek en gezondheidszorg. De opvolging gebeurt op 8 oktober a.s.

Mooi project! En nu hopen dat het omgezet wordt in daden.

Bronnen:
http://www.krispeeters.be/actua/toespraken/naar-een-model-van-de-lage-landen#attachments;
Barbara Moens, DT 12.03.13

Eric Ponette

ETHIEK bij artsen en artsenverenigingen

Bij het overlijden van Raymond Lenaerts, arts en ethicus, oud – voorzitter van VGV en nog zoveel meer, past het voor een artsenorganisatie om even halt te houden bij de waan van de dag en een reflectie te wijden aan medische ethiek in deze postmoderne tijd. Herman De Dijn stelt dat zorg, en in het bijzonder gezondheidszorg, wezenlijk verband houdt met de interesse in de zin en de waarden die aanwezig zijn binnen de fundamenteel menselijke relatie die tussen zorgvertrekker en zorgontvanger bestaat. Dit staat in fel contrast, en leidt tot oplopende spanning, met de gezondheidszorg als organisatiestructuur. Daarbinnen gelden economische aspecten, diverse belangen, EBM, controlesystemen en andere meer instrumentele en cognitieve interesses. De medische ethiek zit duidelijk te paard op dit conflict en dit bepaalt mee de ingewikkeldheid van vele delicate beslissingen die moeten genomen worden.

Binnen de immer en snel veranderende maatschappij hebben heel wat organisaties en instellingen veel aan gezag en respect moeten inboeten, juist omdat zij in een soort verzakelijking vergleden zijn waarbij er verwatering is opgetreden binnen de waardecontext. De vertrouwensrelatie met de diverse doelgroepen is erg aangetast en die voelen zich vaak eerder gebruikt dan gediend. Van de politiek over de kerk en de banken, het gerecht en de politie, zijn er wel een aantal zogenaamde fundamenten van de samenleving serieus onderuit gegaan, juist omwille van deze belangrijke “vermarketing”. Enigszins verwonderlijk is dat de universiteiten, de professoren en ook de artsen nog steeds voor enige betrouwbare stabiliteit zorgen, zo blijkt toch uit enkele recente bevragingen, en waarschijnlijk heeft het aspect van de inter-persoonlijke relatie en vertrouwen hiermee te maken. Maar ook de gezondheidszorg en haar beoefenaars komen steeds vaker onder vuur te liggen en het is dus meer dan gepast dat wij ons als beroepsgroep tijdig vragen stellen over deze soms erg delicate toestanden en er de gepaste antwoorden op voorbereiden.

Decennia lang reeds heb ik de eer en het voorrecht als arts niet enkel met patiënten, maar ook met de opleiding tot arts en met studenten tijdens hun stageperiodes, in de weer te zijn en nog steeds ben ik erg bezig met deze diverse en complexe activiteiten. Dat de universiteit en de maatschappij deze functies waarderen, ondersteunen, en toelaten en dat hierbij geen scherpe leeftijdsgrens wordt gehanteerd, betekent een grote stimulans voor mijzelf en talloze collegae die in een gelijkaardige situatie met hun activiteiten kunnen doorgaan. Dit is trouwens de beste manier om op de hoogte te blijven van alle nieuwe tendensen binnen het vak en de gezondheidszorg, om de vragen en de zorgen van de diverse zorgvertrekkers te kennen, maar het is ook de beste preventie tegen moedeloosheid of uitgeblust geraken in de eigen beroepsbezigheden. Dit bezig zijn met opleiding heeft mij ook geleerd dat er de voorbije halve eeuw weinig is veranderd in de motivatie van studenten om arts te worden. Nog steeds is de voornaamste reden om de studies geneeskunde aan te vatten de interesse voor de biomedische wetenschappen en de wens om mensen te helpen. Dit zijn de grootste motivaties voor het merendeel der studenten toen en nu. Natuurlijk is binnen de maatschappij, in de geneeskunde en binnen het beroep ongeveer alles veranderd in vergelijking met een halve eeuw geleden, maar de basis om mensen op wetenschappelijk verantwoorde wijze te helpen is dezelfde gebleven.

Ook de ethische code “Primum non nocere“ is niet veranderd en houdt in hoge mate stand. Maar hoe staat het in de dagelijkse praktijk van de zorgverstrekkers met de medische ethiek die door de razend snelle ontwikkelingen binnen de gezondheidszorg en de maatschappij langs alle kanten voortdurend onder druk komt te staan? Wij komen nog uit de tijd dat de professor tot de patiënt op de operatietafel zegde: “Mevrouw, wij gaan u opereren en wij gaan doen wat wij denken dat goed voor u is, bent u daarmee akkoord?” En de totaal onthutste patiënt antwoordde: “natuurlijk dokter“ en de “informed consent“ was geregeld.

Wikipedia beschrijft medische ethiek als een vakgebied binnen de filosofie en de geneeskunde waarin wordt nagedacht over een zo goed mogelijke uitvoering van de geneeskunde en waarbij ethische vragen worden gesteld. Bij de filosofische benadering worden onder medische ethiek belangrijke thema’s behandeld als: euthanasie, abortus, orgaantransplantaties, maar ook schaarste van middelen en dus keuze van prioriteiten en respect voor autonomie. Kortom, ethiek heeft heden ten dage een steeds belangrijkere plaats binnen de gezondheidszorg verworven. Het werk dat daar rond voortdurend moet geleverd worden mogen artsen en hun organisaties heus niet aan anderen laten en het is dus wenselijk dat vele collegae in de voetstappen van onze eminente en recent overleden collega blijven stappen en zich met veel zorg met deze materie bezig houden.

Wat betekent nu voor ieder van ons medische ethiek?

Medische ethiek heeft tot doel de ethische grondslagen van het medisch handelen te bestuderen en hierbij een antwoord te geven op de gestelde vragen. Persoonlijk heb ik de eer en het voorrecht om sinds vele jaren als huisarts en zo als enig extern lid deel te mogen uitmaken van het ethisch comité van een van de lokale ziekenhuizen.

Telkens opnieuw moet ik mijn verwondering en waardering uitdrukken over de ernst en de verfijndheid waarmee artsen, verpleegkundigen, paramedici, diensthoofden, juristen en andere deskundigen zich buigen over de delicate problematiek die steeds opnieuw de kwetsbare patiënt centraal stelt. Het gaat dus om een cultuur van ethische reflectie en overleg betreffende het medisch handelen en dit in een zeer ruime context.

Artsen moeten dus bereid zijn, maar ook de kans krijgen om hun reflectie ter zake met collegae te delen en zo een gefundeerd antwoord te krijgen bij de uitvoering van hun zorgbeleid.

De toetssteen moet dus de ethische code zijn waarnaar elke gemeenschap, natie of land haar zorgverstrekkers en zorgzoekenden kan verwijzen. Maar, zoals algemeen bekend, stoelt ethiek op de heersende individuele- en groepsspiritualiteit. Schrik hierbij niet, want spiritualiteit hoeft niet noodzakelijk naar kerk of religie te verwijzen maar mag gerust teruggaan naar het Latijnse spiritus of geest, doelende op “wat de menselijke geest bezig houdt” .

Men kan dit dus ook levensbeschouwing noemen of het mag gaan over het mensbeeld dat wij hanteren. Daaruit volgt natuurlijk ook dat ethiek zelden of nooit neutraal is. Onze eigen drijfveren in het leven, onze roeping binnen de maatschappij bepalen mee ons ethisch handelen. Onze spiritualiteit is in deze bepalend voor ons eigen ethisch kompas. Collegae die ook tijd kunnen maken voor spirituele zorg binnen hun medisch handelen, zoals dit vaak in palliatieve situaties gebeurt, weten trouwens hoe heilzaam “het medicijn spirituele zorg“ kan zijn.

Ethiek in de huidige medische zorgverlening is dus geen eenvoudige zaak. De mondige patiënt stelt duidelijke en hoge eisen, alle informatie ligt haast voor elkeen voor het grijpen en de middelen om te handelen vindt elkeen eveneens binnen handbereik. De maatschappij is erg pluralistisch geworden en sommigen vergeten zelfs de mondialisering mee te nemen als motor voor een veranderende ethiek. De progressie van de technologie, de ICT en de economische uitdagingen maken de ethische reflectie alleen nog maar complexer. En toch is het meer dan noodzakelijk bij vragen over bepaalde medische onderzoeken of testen, bij begeleiding van delicate situaties en bij specifieke vragen een eenduidig, of tenminste een goed overwogen medisch ethisch advies te hebben. Wij mogen ervan uitgaan dat de meeste zorgverstrekkers de richtlijnen van zorgvuldig medisch handelen veelal hanteren en bij twijfel beroep doen op een hogere deskundigheid.

Toch beperkt hun bijdrage voor ethiek voor sommige artsen zich tot het volgen van enkele lessen met “Credit Points” voor Ethiek & Economie, waarbij de resultante van de inspanning niet steeds duidelijk is voor het ethisch handelen in de eigen praktijk. Artsen zijn zich niet steeds bewust van het feit dat zij het zijn die binnen de maatschappij mee de koers van het medische ethisch denken bepalen. Al te vaak gaan zij er van uit dat anderen dit toch beslissen voor hen en dat zij geen zeggenschap hebben. Niets is evenwel minder waar. Maar het is vooral de taak van de artsenverenigingen om deze thematiek in handen te nemen en hun leden hierbij regelmatig tot reflectie aan te zetten. Het is dus goed om doorlopend bij ons eigen medisch handelen stil te staan, maar het is ook onze opdracht om onethisch gedrag aan de kaak te stellen. Al te vaak merken wij in de dagelijkse praktijk hoe de nomenclatuur oneigenlijk gebruik toelaat of hoe patiënten slachtoffer worden van commerciële praktijken. Vaak worden er ook akkoorden gemaakt tussen diverse en machtige belangengroepen die zowel patiënten als zorgverstrekkers en zeker de economische situatie van de gezondheidszorg schade toebrengen. Hier worden ook best wat meer ethische vragen gesteld en moet wanbeheer aan de kaak gesteld worden.

De moeilijke oefening hierbij is dat artsen hiervoor niet enkel bij zich zelf en de collegae moeten te rade gaan maar dat zij ook duidelijk de paramedici durven meenemen en natuurlijk ook bij de eigen patiënten en hun organisaties verhaal gaan halen. Dit is natuurlijk voor heel wat artsen betrekkelijk nieuw en ook te weinig tijdens de opleiding geleerd. Waarschijnlijk is de toenemende mondialisering, alhoewel ook een grote moeilijkheid, tevens een bijzondere mogelijkheid om de reflectie over deze thematiek te verdiepen.

Nu in Vlaanderen, van Antwerpen over Brussel tot in Halle, en van Veurne tot Genk, dagelijks in haast alle artsenpraktijken meer dan ¼ van de patiënten, en soms veel meer nog, van niet lokale origine zijn en deze evolutie waarschijnlijk alleen maar in stijgende lijn zal gaan, is het duidelijk dat wij nood hebben aan een duidelijk ethisch concept voor het eigen medisch handelen dat afgetoetst wordt aan de nieuwste ontwikkelingen. Zo alleen kunnen wij ons denken en handelen afstemmen op wat zich binnen onze vernieuwende maatschappij ontwikkelt.

Maken wij deze situatie eerder tot bondgenoot dan tot hindernis van ons ethisch denken. Het is aan de academici binnen de maatschappij, en dat zijn alle artsen bij uitstek, om deze reflectie mee op te nemen en het ethisch denken binnen de gemeenschap voortdurend mee aan te sturen.

Laten we het werk en het voorbeeld van onze eminente collega tot voorbeeld nemen en zowel bij onszelf, in de eigen praktijk en binnen de diverse organisaties waarvan velen van ons lid zijn, de ethische reflectie steeds een warm hart toedragen. De zorg, het onderwijs, de gezondheidszorg in het algemeen, en vooral de zorgbehoevende mens kunnen er alleen maar beter van worden.

Chris Geens

VGV-MEDEDELINGEN

TOESPRAAK VAN DE VOORZITTER TIJDENS DE ALGEMENE LEDENVERGADERING VAN 23 FEBRUARI 2013

Beste vrienden,
Het is de verdienste van Frank Goes om dit totaalpakket te realiseren in het gastvrije huis van de Katoennatie. Na het etnografisch museum en de Sint-Pauluskerk zullen sommigen opwerpen dat de Antwerpse baronie oppermachtig is binnen het VGV. Niets is minder waar. Antwerpenaars zijn bescheiden, nederig van inborst en terughoudend in hun taalgebruik. Nooit beschouwen ze Antwerpen als dé hoofdstad van Vlaanderen en bij uitbreiding van Europa. Daarom een oproep om Antwerpen te ontvluchten. Een suggestie: waar we nog nooit vergaderd hebben is in een abdij ergens te lande.
In een periode dat het verenigingsleven aangetast wordt door een toenemende digitalisering met virtuele vriendenbestanden, wars van enige fysieke warmte en persoonlijke contacten, houdt onze vereniging goed stand. Natuurlijk dromen we van duizenden leden die onze boodschap vermenigvuldigen. Maar het blijft moeilijk in een maatschappij met toenemende vereenzaming, waarbij het individu meer en meer centraal staat, om ons te verenigen rond de realisatie van een ideaal. De boodschap van het VGV is nochtans eerlijk en realistisch en heeft niets te maken met enig partijpolitiek standpunt. Het VGV omarmt élke politieke strekking binnen zijn gelederen die onze standpunten deelt. En geloof me, beste vrienden, vroeg of laat komt deze eensgezindheid er.
Het ledenbestand bepaalt de slagkracht van een vereniging. Vandaar de oproep om in uw onmiddellijke omgeving onze boodschap mondeling uit te dragen. Bij interesse kan steeds een kennismakingspakket bekomen worden op het secretariaat.
Mijn bijzondere waardering gaat uit naar de leden van de Raad van Bestuur waarbij elke vergadering een visueel en auditief festijn is. In het bijzonder wil ik vandaag Bert Baert bedanken voor zijn nooit aflatende speurtocht in ons ledenbestand naar "afvalligen". Maar het kroonjuweel, als het woord kroon hier gepast is, blijft Periodiek. De inspanning, geleverd door de ganse redactieraad, om jaarlijks vier hoogwaardige nummers af te leveren, kan niet voldoende benadrukt worden. De vaste rubrieken zijn uitgewerkt tot ware parels met als hoogtepunt "Balans" die vanuit historische achtergronden de politieke actualiteit ontleedt om finaal een eerlijk en vlijmscherp besluit te formuleren. Het eist een alertheid van 365 dagen per jaar.
Naast Periodiek is er de cultuur die ons stevig bindt.
Kandinsky, een absolute toptentoonstelling, bezoeken we op 6 april samen met het VVA en het Doktersgild Van Helmont. In Brussel vormen we naar Vlaamse normen een krachtig triumviraat dat een voorbeeld mag zijn voor het doorgaans versnipperd cultureel verenigingsleven. L'union fait la force.
Op **25 en 26 mei** organiseert het VGV een tweedaagse **uitstap naar Ieper en Zonnebeke** naar aanleiding van de 100ste verjaardag van de aanvang van WO I. U heeft het programma vandaag ontvangen en we bezorgen u zo snel mogelijk de inschrijvingsgegevens.
In **oktober** staat de **tentoonstelling "Brusselse schilders en navolgers van Rogier Van Der Weyden"** op het programma.
Tenslotte moet ik afsluiten met een teleurstelling. In 2014 is het 500 jaar geleden dat Vesalius geboren is te Brussel. Het is een gemiste kans om in samenwerking met alle Vlaamse universiteiten aan de wereld te tonen wie onze grootste arts is. Nu treden we op in een verdeelde slagorde waarbij Parijs en Padua zich ongetwijfeld sterker zullen profileren. Gelukkig is de grootste Vesaliuskenner ter wereld, Bob Van Hee, in ons midden. Het VGV zal de volgende jaren de coördinerende functie op zich nemen.

Jan Dockx

VGV-WEBSTEK

Begin dit jaar werd op de **VGV-webstek** (www.vgv.be) een **nieuwe rubriek** gestart:
"***Publicaties van de leden***".
Ga eens kijken en, vooral, kruip in je pen en bezorg aan ons redactielid Dr. Jan Van Meirhaeghe wat je met de andere leden wil delen op e-adres: jan.van.meirhaeghe@skynet.be

Terwijl de babyboomers nagenieten van de enorme welvaartssprong die ze gemaakt hebben, zijn er generaties die het niet alleen met minder zullen moeten doen. Ze zullen daar ook nog eens een hogere prijs voor moeten betalen.
Steven SAMYN – DE MORGEN – 08/10/12

Mijn gsm is gestolen, ik zit al twee weken zonder, en eigenlijk is dat fantastisch.
Veerle BAETENS, actrice – DE STANDAARD – 09/10/12

De meeste Vlamingen vinden het akkoord over de splitsing van Brussel-Halle-Vilvoorde niet echt een gunstige oplossing. De feitelijke uitbreiding van Brussel naar de randgemeenten maakt heel wat inwoners ongerust.
Eric VAN ROMPUY – KNACK – 17/10/12

OVV-MEDEDELINGEN

PERSBERICHT van het Overlegcentrum van Vlaamse Verenigingen (OVV) op 18.02.13

Procureur du Roi à Bruxelles

Op 25 januari jl. heeft de Hoge Raad voor de Justitie Jean-Marc Meilleur voorgedragen voor de benoeming tot nieuwe Procureur des Konings. Een benoeming die pas ingaat als de nieuwe taalkaders in het ontdubbelde gerechtelijk arrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde voor 90% ingevuld zijn, vermoedelijk in de loop van 2014. Deze benoeming is tekenend voor de dramatisch slechte hervorming van het gerechtelijk arrondissement BHV.
Voortaan moet de procureur des Konings van Brussel immers tot de Franse "taalrol" behoren. Vinden politici het geen teken aan de wand als de Raad van State in zijn advies gortdroog stelt dat de wetgever deze taalvereiste moet kunnen verantwoorden? Wat trouwens onmogelijk is omdat de politieke koehandel waarvan deze regel het resultaat is, geen geldige rechtsgrond kan zijn.
Wie een Nederlandstalig diploma heeft, kan voortaan geen procureur des Konings of arbeidsauditeur in Brussel worden, wat zonder meer een discriminatie is, zoals de Orde van Vlaamse Balies al eerder heeft gesteld. Wie het voornemen heeft om in Brussel in de staande magistratuur carrière te maken, kan dus maar beter een Franstalig diploma verwerven, wat zonder meer de verfransing bevordert.
Men heeft lang de bescherming van de Waalse minderheid op nationaal niveau gekoppeld aan de bescherming van de Nederlandse minderheid in Brussel. Nu de potentiële macht van de Nederlandse meerderheid in dit land met het federalisme en de gekwalificeerde meerderheden vakkundig werd uitgeschakeld, slagen de Walen en franskiljons erin de belangen van de Franstalige inwijkelingen in Vlaams-Brabant te koppelen aan de rechten van de Nederlandstalige autochtonen in Brussel. En onze politici kijken ernaar als een koe naar een trein.

Namens het dagelijks bestuur van het OVV,
Robrecht Vermeulen, OVV-voorzitter

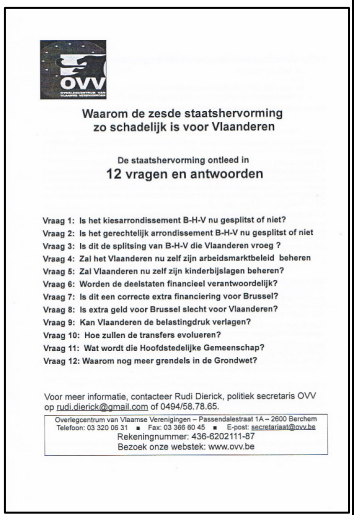
Overlegcentrum van Vlaamse Verenigingen – Passendalestraat 1A – 2600 Berchem
Telefoon: 03 320 06 31 ■ Fax: 03 366 60 45 ■ E-post: secretariaat@ovv.be
Bezoek onze webstek: www.ovv.be

OVV-brochure

Eind 2012 publiceerde het OVV een brochure met als titel **"Waarom de zesde staatshervorming zo schadelijk is voor Vlaanderen"**.

Hierin wordt de staatshervorming helder ontleed in 12 vragen en antwoorden.

U kan een exemplaar gratis bekomen door aanvraag op het VGV-secretariaat via e-post (info@vgv.be) of tel. 03/322 28 50 (maandag tot donderdag tussen 9 en 14 u.).

OVV

Waarom de zesde staatshervorming zo schadelijk is voor Vlaanderen

De staatshervorming ontleed in
12 vragen en antwoorden

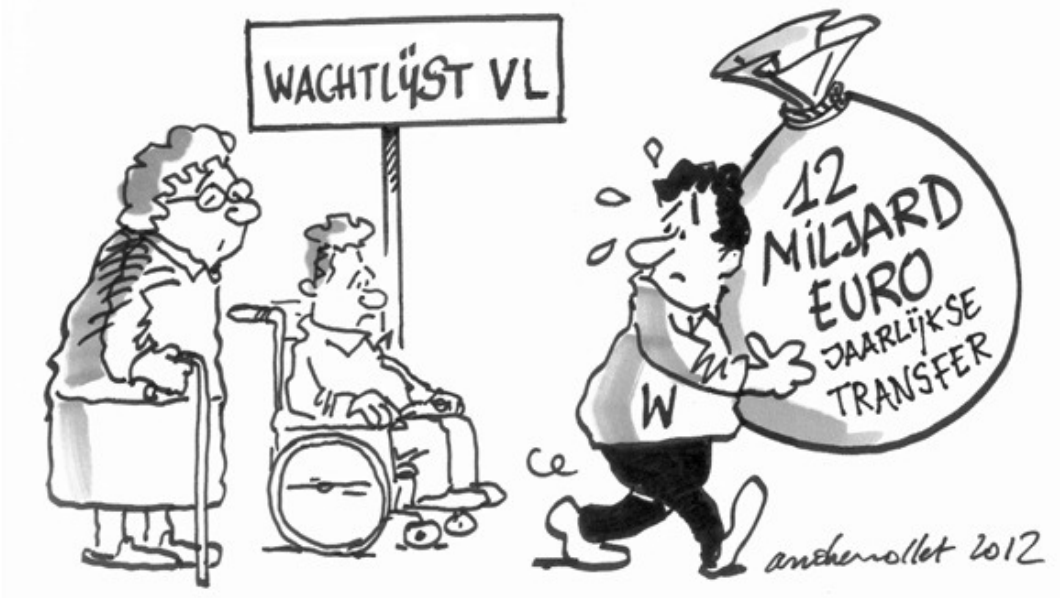
Vraag 1: Is het kiesarrondissement B-H-V nu gesplitst of niet?
Vraag 2: Is het gerechtelijk arrondissement B-H-V nu gesplitst of niet
Vraag 3: Is dit de splitsing van B-H-V die Vlaanderen vroeg ?
Vraag 4: Zal het Vlaanderen nu zelf zijn arbeidsmarktbeleid beheren
Vraag 5: Zal Vlaanderen nu zelf zijn kinderbijslagen beheren?
Vraag 6: Worden de deelstaten financieel verantwoordelijk?
Vraag 7: Is dit een correcte extra financiering voor Brussel?
Vraag 8: Is extra geld voor Brussel slecht voor Vlaanderen?
Vraag 9: Kan Vlaanderen de belastingdruk verlagen?
Vraag 10: Hoe zullen de transfers evolueren?
Vraag 11: Wat wordt die Hoofdstedelijke Gemeenschap?
Vraag 12: Waarom nog meer grendels in de Grondwet?

Voor meer informatie, contacteer Rudi Dierick, politiek secretaris OVV op rudi.dierick@gmail.com of 0494/58.78.65.

Overlegcentrum van Vlaamse Verenigingen – Passendalestraat 1A – 2600 Berchem
Telefoon: 03 320 06 31 ■ Fax: 03 366 60 45 ■ E-post: secretariaat@ovv.be
Rekeningnummer: 436-6202111-87
Bezoek onze webstek: www.ovv.be

BOODSCHAP van AK-VSZ

VSZ Aktiekomitee Vlaamse Sociale Zekerheid

Jaarlijks vloeien ongeveer 12 miljard euro weg uit Vlaanderen naar Wallonië en Brussel.
Terwijl in Vlaanderen de wachtlijsten in rusthuizen, in verzorgingsinstellingen voor gehandicapten, en voor subsidies voor scholenbouw alsmaar langer worden.
(zie ook: www.akvsz.org)

ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

VOLK IN NOOD

Volk in Nood (VIN) is een "Vlaams humanitair vrijwilligerswerk". Verdienstelijk, maar niet uitzonderlijk zou u zo denken. Vlaanderen telt honderden vrijwilligersverenigingen actief in ontwikkelingssamenwerking. De "Vierde Pijler" heten die in vakjargon, in tegenstelling tot de "Derde Pijler", die der Ngo's. Wél opmerkelijk in het humanitaire wereldje is het uitgesproken Vlaams profiel van de organisatie en het professionalisme waarmee zij als vrijwilligersvereniging haar humanitaire ondernemingen volbrengt.
Een interview met Katleen Hayen, projectverantwoordelijke Afrika.

Redactie Periodiek (R.P.): Vlaamsgezind en ontwikkelingssamenwerking, hoe rijm je dat?
Katleen: Je kan niet solidair zijn met je eigen volk zonder oog te hebben voor ellende elders. We hebben in Vlaanderen miserie genoeg meegemaakt om niet gevoelig te zijn voor andere volkeren die het moeilijk hebben. En er is natuurlijk het vraagstuk van de Belgische ontwikkelingssamenwerking, die is allesbehalve democratisch georganiseerd. Dat is ook een communautaire kwestie.

R.P.: Communautaire problemen in ontwikkelingssamenwerking? U bedoelt?
Katleen: Een voorbeeld. België is poeslief voor de verantwoordelijken in het conflict van de grote Meren, de Congolese politieke nomenclatuur op kop. De mijnbelangen van een aantal francofone financiële groepen zijn daar niet vreemd aan. Telkens we een Franstalig minister van ontwikkelingssamenwerking hebben voert België daar een ontwikkelingsbeleid waar Vlaanderen niet om vraagt. Een beleid ook dat de Vlaamse kiezer electoraal niet kan afkeuren. Foute boel dus en de oplossing is de splitsing van de Belgische ontwikkelingssamenwerking. Daar zijn trouwens nog andere goede redenen voor. Maar dat zou ons te ver brengen.

R.P.: VIN startte zijn werking in Kroatië. Nu werken jullie in Niger en Sri Lanka. Waarom de keuze Niger?
Katleen: Kroatië en Kosovo, dat was nood- en reconstructiehulp. De Balkanoorlogen zijn geschiedenis, gelukkig maar. Daar zit onze taak er dus op. En onze lokale partners van toen staan nu op eigen benen, die redden het wel. Zo hoort het ook bij ontwikkelingssamenwerking. Uiteindelijk moet het ontvangende land zichzelf leren behelpen.
Waarom dan nu Afrika, en dan nog wel een Moslimland? We krijgen die vraag wel meer. Niet vergeten, Niger is een geseculariseerde samenleving. Zo is de Sharia er niet van toepassing. Je hebt daar als humanitaire organisatie geen religieuze tegenwerking, vaak zelfs integendeel. Wij voeren in Niger een programma familieplanning, welnu, heel wat Imams steunen ons daarin. Openlijk. Als je de inwoners van Niger confronteert met het Moslimfundamentalisme, zoals wij dat uit Arabië of Noord-Afrika kennen, dan spuwen die dat uit. Kijk naar wat in buurland Mali gebeurde. Maar onze keuze Niger werd uiteraard vooreerst bepaald door de abominabele humanitaire situatie daar.

R.P.: Niger. We kennen Niger van zijn weerkerende hongersnood.
Katleen: Juist. Dat heeft te maken met de te sterke bevolkingsgroei. De gemiddelde Nigerese vrouw heeft zeven kinderen en er is een jaarlijkse bevolkingsgroei van zowat drie procent. De landbouw kan dat gewoon niet aan. De druk op vruchtbaar gebied verhoogt, en dat leidt dan weer tot woestijnvorming. Dus weerom minder voedsel. Koppel daaraan een zeer gebrekkige medische dienstverlening en een absoluut ondermaats onderwijs en je belandt midden in een humanitaire nachtmerrie. Gemiddelde levensduur in Niger, 42 jaar, sterfte onder vijf jaar, 20 %, en zowat een derde van de kinderen is chronisch ondervoed. De moedersterfte in Niger bedraagt volgens sommige studies 12 %. Redenen genoeg om Niger te kiezen.

Voedsel voor werk, de strijd tegen de woestijn

R.P.: In een land als Niger een verschil maken, dat lijkt een haast onmogelijke opdracht.
Katleen: Het is in de eerste plaats een logistiek probleem. We hebben een veldpost in Madaoua en een vijftal vaste personeelsleden. Die staan in voor de bestrijding van voedseltekorten bij de driehonderdduizend inwoners van het district. Die ploeg doet constant biometrische metingen in de dorpen, doelgroep: lacterende moeders, zwangere vrouwen en kinderen. En op basis van die data volgen dan tweewekelijkse voedseldistributies. Gevallen van acute ondervoeding transporteren we naar de enige districtskliniek. Afhankelijk van de staat van de oogst verdelen we maandelijks drie- tot vijfduizend voedselpakketten. Zulke vracht door de savanne transporteren is al een heksentoer op zich. Maar het lukt. De Wereldvoedselorganisatie stelt ons de gespecialiseerde voeding ter beschikking. Bestrijding van ondervoeding beschouwen wij als onze basisopdracht. Rond de infrastructuur en logistiek voor de distributies en metingen bouwen we nieuwe projecten op.

R.P.: Projecten zoals?
Katleen: Voedsel voor werk. De bevolking voert erosiewerende landbouwwerken uit, in ruil krijgt die dan voedselhulp. Vorig jaar brachten we zo driehonderd hectaren opnieuw in cultuur. Of ons programma reproductieve gezondheidszorgen. Een bewustmakingscampagne inzake

familieplanning en gezondheidszorg, gekoppeld aan basis medische dienstverlening en verhoogde beschikbaarheid van anticonceptiva op het platteland.

R.P.: U had het over een gebrek aan medische zorg?
Katleen: Het rurale Niger heeft 1 arts per honderdduizend inwoners. Medische hulp is voor een groot deel van de bevolking onbestaand. We proberen daar enigszins aan te remediëren door aan onze veldteams een verpleegster toe te voegen en in basismedicatie te voorzien. Die veldverpleegkunde is ook van uitzonderlijke belang bij dreigende epidemie. Tyfus is in onze werkregio een reëel gevaar. Malaria is er endemisch. En er is het probleem van niet-geassisteerde bevallingen. Vanaf juni zetten we dan ook een vroedvrouw in.

R.P.: Wellicht moeilijk, geschikt medisch personeel aanwerven voor Niger?
Katleen: Wij kiezen resoluut voor Nigerees personeel. Buitenlands personeel, dat is op termijn niet houdbaar en hindert de ontwikkeling van Nigerese zelfhulp. Aan de loonkost zal het alvast niet liggen. Het jaarloon van een lokale verpleegster zit zowat op drieduizend euro, inclusief de ongevallen- en ziekteverzekeringen die VIN aanbiedt. Kwalitatief kan het soms beter, maar we plaatsen onze verpleegsters de eerste vijf maanden onder opleiding van de districtsarts. Een oude rot in het vak. Ander personeel, wel, het idee dat de zwarte Afrikaan incompetent is kan ik absoluut niet delen. Als je die mensen verantwoordelijkheid geeft en een goed loon, dan krijg je goed werk terug. Dat blijkt ten overvoede bij onze controles op het terrein. En vorige maand hadden we een doorlichting van de activiteiten in Niger door een extern auditbureau in opdracht van de Verenigde Naties. Met vlag en wimpel geslaagd.

R.P.: En het kostenplaatje? Administratiekosten?
Katleen: Valt eigenlijk wel mee, ondanks de omvang van ons werkgebied. Volk in Nood zal dit jaar zowat 38.000 euro eigen middelen in de werking Niger investeren. Dat komt rechtstreeks van onze private donoren want nationale subsidies zijn in België voorbehouden voor de happy few Niet-Gouvernementele Organisaties. Een goed afgesloten club, maar dat is een ander onderwerp. De administratiekosten, dat is al helemaal goed nieuws. Dit jaar geraamd op 0,7 % op de gift. En dat is, geloof mij, zeer laag. Onze Europese vrijwilligers werken vanzelfsprekend gratis. Dus geen heisa met dure directielonen ten koste van de gift. Dat verklaart die lage administratiekost.

R.P.: Vindt Volk in Nood voldoende donoren om die activiteiten te blijven ondersteunen?
Katleen: Dat is een constante zoektocht. En in tijden van crisis niet gemakkelijk. VIN heeft overtuigde en trouwe donoren, Vlaams voelende mensen. Maar de nood aan nieuwe projecten in Niger en Sri Lanka is hoog, dus blijven wij nieuwe potentiële donoren aanspreken. Ook dat is onze verantwoordelijkheid. Wie wenst te steunen kan dat op Volk in Nood, postbus 55, Be 3080 Tervuren, 645-5213901-89 (Bank van Breda). Vanaf 40 Euro schrijft VIN een fiscaal attest. Ook mogelijk: voor wie wat mensen bij mekaar brengt geven we zeer graag een voordrachtavond over ontwikkelingssamenwerking en over onze projecten. Gratis. Maar wel tijdig boeken: ta@volkinnood.org of 0475 606254.

Voor de Franstaligen is de sociale zekerheid het heilige der heiligen van België. Maar in theorie kan Vlaanderen perfect bevoegd worden voor de pensioenen, de gezondheidszorg of de werkloosheidsuitkeringen. De deelstaten kunnen ook perfect de ambtenarenpensioenen uitbetalen.

Bart HAECK – DE TIJD – 17/10/12

In 2011 kon er nog een regering worden gevormd zonder de N-VA, ook al heeft het meer dan 350 dagen geduurd om de N-VA eraf te rijden en beschikt de federale regering in Vlaanderen niet over een meerderheid. Maar de grote vrees van de Franstaligen is dat zelfs dat in 2014 niet meer zal lukken.

Jean-Benoit PILET, politicoloog ULB – KNACK – 17/10/12

Als je mensen zomaar Belg laat worden, voed je de mentaliteit dat dit Luilekkerland is, waar je nergens moeite voor moet doen. Dat heb ik genoeg gezien in de familie- en kennissenkring van mijn vader. … Als je mensen pusht om de taal en alles wat daaraan vast hangt te leren, dan krijgen ze ook meer kansen.

Nadia SMINATE, Kamerlid – DE TIJD – 27/10/12

De Europese actiedag gaf gisteren een totaal verschillend beeld in de twee landsdelen. In Vlaanderen was er van stakingen niets te merken. In Wallonië wel. … Door treinen in Wallonië tegen te houden, en vooral de noord-zuid verbinding in Brussel te blokkeren, werd het spoorverkeer in heel België ontredderd. … De ideologische en communautaire kloof in de syndicale wereld wordt in België met de dag meer voelbaar.

Paul GEUDENS – GAZET VAN ANTWERPEN – 15/10/12

Van zijn eerste deelneming aan een Europese "top" maakte Di Rupo gebruik om, formeel namens heel België en dus ook namens Vlaanderen een tirade af te steken tegen de helft van zijn Vlaamse landgenoten, die zich hadden uitgesproken voor nationalistische partijen en die tot betere manieren dienden te worden bekeerd …

Mark GRAMMENS – JOURNAAL – 15/10/12

VGV-CULTUUR

TENTOONSTELLINGEN

BINNENLAND:

Breugelland (tot 31.12.14)
Stedelijk Museum Wuyts-Van Campen en baron Caroly, F. Van Cauwenberghstraat 14, Lier.
Een honderdtal werken uit het KMSK tonen hoe Pieter Breugel de Oude voor latere kunstenaars eeuwenlang een bron van inspiratie is geweest over boeren en buitenlui in het landelijk Vlaanderen.
www.lier.be

Rik Wouters en Co. Hoogtepunten (tot 31.12.14)
Stedelijk Museum Schepenhuis, Steenweg 1, Mechelen.
Ondanks zijn korte artistieke loopbaan liet Rik Wouters een fantastisch oeuvre na. De tentoonstelling omvat 26 schilderijen, 66 virtuoze aquarellen, tekeningen en 19 beelden. De tentoonstelling wordt jaarlijks aangevuld met een tijdelijke presentatie. De collectie van het KMSK en de Stedelijke Musea van Mechelen.
www.mechelen.be/stedelijkemusea. www.rikwouters.be
www.kmska.be uit@mechelen.be

Ik was 20 in 60. Expo: Golden Sixties (tot 28.04.13)
Luik, Guillemins, Gare TGV.
In het futuristische station is er een wervelende show met een wonderlijke tentoonstelling over de spannendste periodes van de vorige eeuw. Fascinerende periode over de Berlijnse muur, de moord op president Kennedy, de barricades van mei 68, Brigitte Bardot, Andy Warhol, het maanlandschap enz. Vervolg op de vorige expo: Ik was 20 in 45.
www.expo-goldensixties.be

En avant, marche! (21.11.12 tot 19.05.13)
Het Huis van Alijn, Kraanlei 65, Gent
Fototentoonstelling van Stephan Vanfleteren, die geïntrigeerd raakte in de aparte wereld van fanfares, blaasorkesten en brassbands.
www.huisvanalijn.be

Nerveuze vrouwen Twee eeuwen vrouwen en hun psychiaters (13.10.12 tot 26.05.13)
Museum Dr. Guislain, Jozef Guislainstraat 43, Gent
Deze tentoonstelling toont het verhaal van zeven vrouwelijke patiënten en hun behandelende arts en geeft een inzicht over de merkwaardige evolutie van de samenleving en de psychiatrie: hoe meisjes en vrouwen van 1800 tot 2000 leefden, hoe bepaalde syndromen zoals hysterie tijdsgebonden fenomenen zijn en hoe onze tijd nieuwe vormen uitlokt van gestoord gedrag.
www.museumdrguislain.be

Yves Saint Laurant, visionair (tot 05.05.13)
ING Cultuurcentrum, Koningsplein 6, Brussel
Uitzonderlijke reeks ontwerpen waarvan de meesten voor het eerst tentoongesteld worden. Deze modeontwerpen zorgden voor een omwenteling in de jaren 1960 – 1970.
www.ing.be/art fondation-pb-ysl.net

De Etrusken – Una storia particolare (16.03.13 tot 25.08.13)
Provinciaal Gallo-Romeins museum, Kielenstraat 15, Tongeren.
Deze toptentoonstelling gaat over de Etrusken met Toscane als thuisland. Voor de Romeinen waren de Etrusken, een volk van zeevaarders en handelaars, de eerste grote beschaving van Italië. Waar ze vandaan komen is niet helemaal bekend. De tentoonstelling legt de nadruk op hun contact met de Grieken en Feniciërs.
grm@limburg.be www.galloromeinsmuseum.be

Het Lam Gods, meesterwerk van de gebroeders Van Eyck (tot 31.12.17)
Museum voor Schone Kunsten, Citadelpark, Gent en Caermersklooster-Provinciaal Cultuurcentrum, Patershol 6, Gent
Gedurende de volgende vijf jaren kan het publiek de restauratie stap voor stap volgen.
www.caermersklooster.be

Fin-de-Siècle-Museum (waarschijnlijke opening 07.05.13)
KMSKB, Regentschapstraat 3, Brussel
Het nieuwe museum, ondergebracht in de vier ondergrondse verdiepingen, waar tot vorig jaar het Museum van Moderne Kunst gevestigd was, toont 400 werken uit de periode 1860-1914, waaronder de schitterende privécollectie Gillion-Crowet, in 2006 verworven door het Brusselse Gewest. Het nieuwe museum moet Brussel nog meer op de art-nouveaukaart zetten.
www.fine-arts-museum.be

Moderne kunst uit het interbellum, collectie KMSKA (tot 01.01.17)
Kuikenstraat 6, Drogenbos
Expositie over de bruisende kunstwereld tijdens het interbellum.
www. felixart.org

Antoine Watteau. De muziekles (08.02.13 tot 12.05.13)
Paleis voor Schone Kunsten, Ravensteinstraat 23, Brussel
Retrospectieve in samenwerking met het Palais des Beaux-Arts te Rijsel.
www.bozar.be

Neo Rauch (20.02.13 tot 19.05.13)
Paleis voor Schone Kunsten, Ravensteinstraat 23, Brussel
Solotentoonstelling van de internationale vermaarde voortrekker van de Neue Leipziger Schule. Hij heeft net als Tuymans een heel persoonlijke beeldentaal.
www.bozar.be

Junya Ischigami (16.06)
De Singel, Desguinlei 25, Antwerpen
Architect op zoek naar de grenzen van het mogelijke.
www.desingel.be

Philip Aguirre Y Otegui (tot 20.05)
Mu.Zee, Romestraat, 11 Oostende
Schitterende selectie van zowel vroegere als recente sculpturen, tekeningen, collages en foto's.
www.muzee.be

Charles Fréger; Wilder Mann (tot 09.06)
FotoMuseum Provincie Antwerpen, Waalse Kaai 47
Een reportage over rituelen van traditionele groepen en gemeenschappen in de ongerepte natuur.
www.fotomuseum.be

Power! Photos!Freedom (tot 09.06)
FotoMuseum Provincie Antwerpen, Waalse Kaai 47
De inzet van de fotografie tijdens de Arabische Lente als politiek wapen.
www.fotomuseum.be

Camera Exotica (tot 19.06)
FotoMuseum Provincie Antwerpen, Waalse Kaai 47
Een fotoselectie uit de eigen collectie.
www.fotomuseum.be

Jos De Gruyter en Harald Thys (tot 20.05)
Museum van Hedendaagse Kunst Antwerpen, Leuvenstraat 12
Grote overzichtstentoonstelling van dit Belgische kunstenaarsduo.
www.muhka.be

Gekregen, getekend, gedrukt. Grafiek van 1710 tot vandaag (tot 30.06)
Maagdenhuismuseum, Lange Gasthuisstraat, 33 Antwerpen
Bijzondere selectie grafiekkunst uit de collectie van het OCMW.
www.ocmw.antwerpen.be

Bonaparte aan de Schelde-Antwerpen in een Franse stroomversnelling (tot 30.06)
Museum Aan de Stroom, Hanzestedenplaats 1, Antwerpen
De impact van twintig jaar Frans bestuur op Antwerpen. Dat Antwerpen kon uitgroeien tot een wereldhaven in de 19de eeuw is grotendeels zijn verdienste.
www.mas.be

Magnifieke middeleeuwen (tot 05.05)
Museum Plantin-Moretus/Prentenkabinet, Vrijdagmarkt 22, Antwerpen
Veertig topstukken uit de schitterende verzameling verluchte handschriften.
www.museumplantinmoretus.be

Het gulden cabinet: Koninklijk Museum bij Rockox te gast (tot 31.01.2016)
Rockoxhuis, Keizerstraat 12, Antwerpen
Reconstructie van de weelde van de verdwenen stadspaleizen uit het 17de eeuwse Antwerpen.
www.rockoxhuis.be

De keuze van de conservatoren. Expressionisme en uitdrukking (tot 26.05)
KMSK, Museum voor Oude Kunst, Regenschapstraat 3, Brussel
Tentoonstelling over het topwerk van het expressionisme.
www.fine-arts-museum.be

Geert Goiris (tot 19.05)
M Museum Leuven, Leopold Vanderkelenstraat 28, Leuven
Overzichtstentoonstelling van deze fotograaf die de spanning in beeld brengt tussen de natuur en mens.
www.mleuven.be

Belgisch Modernisme – De Belgische abstracte kunst in Europa (1912 – 1930) (tot 30.06)
Museum voor Schone Kunsten Gent, Citadelplein, Gent
Een overzicht van de abstracte kunst door Belgische kunstenaars. In de jaren twintig geloofden kunstenaars rotsvast dat hun werk de wereld kon verbeteren. Met dit indrukwekkend overzicht komt deze droom terug tot leven.
www.mskgent.be

Kandinsky en Rusland (tot 30.06)
Koninklijke musea voor Schone Kunsten, Regentschapstraat 3, Brussel
Na honderd jaar krijgt hij terug een bijzondere tentoonstelling die het verband legt tussen zijn werk met de Russische volkskunst en iconen.
www.fine-arts-museum.be www.expo-kandinsky.be

Sol LeWit –twee wall drawings in de torenzaal (tot 12.05)
M-Museum Leuven, Leopold Vanderkelenstraat 28
Twee monumentale muurschilderingen in ink wash techniek uit zijn grote tentoonstelling uit 2012.
www.mleuven.be

Hieronymus Cock – De renaissance in prent (tot 09.06)
M Museum Leuven, Leopold Vanderkelenstraat 28
De Antwerpenaar Cock was een Vlaamse renaissanceschilder en graveur. Hij was bekend als uitgever van onder meer Pieter Breugel de Oude. De verspreiding van de vormentaal in de renaissance is voor een deel aan hem te danken.
www.mleuven.be

De 17de eeuw door de ogen van Jacques Callot (1592-1635). Een selectie uit het Brugse Prentenkabinet (tot 21.05)
Arentshuis 16, Brugge
Omvangrijk grafisch oeuvre waarin de Franse prentkunstenaar de meest uiteenlopende aspecten van zijn leefwereld vastlegde.
www.museabrugge.be

Liefde en Devotie. Het Gruuthusehandschrift (tot 21.06)
Groeningemuseum, Dijver 12, Brugge
Unieke kunstvoorwerpen uit Brugge en de Nederlanden omstreeks 1400 brengen de teksten en thema's uit het handschrift tot leven. Het prachtige rouwgedicht Egidius is weer tijdelijk thuis.
www.museabrugge.be

Léon Spilliaert (22.10)
Mu.Zee, Romestraat,11, Oostende
Selectie werken uit de Spilliaertcollectie van het museum.
www.muzee.be

David Lynch, circle of dreams (tot 19.05)
Centre de la Gravure et de l'Image Imprimée, Rue des Amours 10, La Louvière
Grafiek en kortfilms brengen de bevreemdende droomwereld van deze Amerikaanse cineast tot leven.
www.centredelagravure.be

E.L.T Mesens (29.06 – 11.11)
MuZee, Romestraat 11, Oostende
Een origineel portret van een duizendpoot: surrealist, schilder, uitgever, musicus, fotograaf, kunsthandelaar en verzamelaar.
www.muzee.be

Collectie Charles Vandenhove (30.06 – 13.10)
Museum Dhondt Dhaenens, Deurle
Deze bekende architect en groot kunstverzamelaar van naoorlogse kunst schonk zijn kunstbezit aan de universiteit van Gent.
www.museumdd.be

Van de Nijl naar Alexandrië (tot 30.09)
Koninklijk museum van Marimont,Chaussée de Marimont 100, Morlanwelz

Tentoonstelling over de ondergrondse waterbekkens die op een vernuftige wijze de stad voorzagen van drinkwater. Door de renovatie en uitbreiding van het museum komt de rijke collectie Egyptische, Griekse en Romeinse kunst, de tweede belangrijkste in België na het Jubelpark, beter tot zijn recht.
www.musee-marimont.be

Giorgio Morand (07.06 - 22.09)
Paleis voor Schone Kunsten, Ravensteinstraat 23, Brussel
Italiaanse schilder uit Bologna die wereldberoemd werd met zijn verstilde stillevens en op andere kunstenaars een grote aantrekkingskracht uitoefende.
www.bozar.be

Carl De Keyser – Stephan Vanfleteren- Bieke Depoorter: Aller Retour (tot 09.06)
Budafabriek, Dam 2A, Kortrijk
Overzichtstentoonstelling met drie grote fotografen.
www.buda-eiland.be www.kortrijk.be

BUITENLAND:

Parijs
- Musée d'Orsay : L'Ange du Bizarre. Le romantisme noir de Goya à Max Ernst, (tot 09.06) www.musee-orsay.fr

Amsterdam
- Hermitage : Peter de Grote, een bevlogen tsaar. (tot 13.09) www.hermitage.nl

Le Cateu-Cambréris
- Musée Matisse: Matisse, le createur (tot 09.06) www.museematisse.cg59.fr

Londen
- Tate Modern: Roy Lichtenstein: a retrospective (tot 27.05) www.tate.org.uk
- National Portrait Gallery: Man Ray portraits (tot 27.05) www.npg.org.uk

Keulen:
- Ludwig Museum: Saul Steinberg-the Americans (tot 23.06) www.museum-ludwig.de

Den Haag:
- Gemeentemuseum: Gustave Caillebotte. Een impressionist in de fotografie (tot 20.05)

Rijsel
- Palais de Beaux-Arts: Traits de genie (tot 22.06) www.pba;lille.fr
- Palais de Beaux-Arts: Focus Breugel (20.05)

Venetië
- Arsenale: Biennale (10.06 -20.11) www.labiennale.org

Cassel
- Musée de Flandre: Schatten van het maniërisme in Vlaanderen (04.05 – 29.09) www.museedeflandre.cg.fr

Rotterdam
- Museum Boijmans Van Beuningen: twee tentoonstellingen: Goya's 'Verschrikkingen van de oorlog' (tot 21.07) en Hand Made: lang leve ambacht www.boijmans.nl

Jan Dockx

Wat is er mis met het Vlaams-nationalisme dat de hele ruimtelijk begrensde gemeenschap omvat, openstaat voor nieuwkomers die mee willen en zich onthoudt van elke aanspraak op grondgebied of mensen buiten de eigen grenzen?

Peter DE ROOVER, politiek secretaris Vlaamse Volksbeweging – DE MORGEN – 06/12/12

En uitgerekend op dat moment komt het Nobelcomité met de uitreiking van de Nobelprijs voor de Vrede aan Europese leiders. Diezelfde Europese leiders kusten en omhelsden de Libische leider Khadaffi. Ze gaven het Tunesische regime van Ben Ali in 2009 liefst 60 miljoen euro begrotingssteun. Het Egyptische regime van Mubarak kreeg 100 miljoen. Ook Rwanda kreeg EU-begrotingssteun, wat financiële ruimte gaf om rebellen in Oost-Congo te financieren.

Derk Jan EPPINK, Europees parlementslid – DE TIJD – 11/12/12

Terecht hebben vele Vlamingen nu de indruk dat de nationale solidariteitsmechanismen op een afgedwongen solidariteit neerkomen en dus op geïnstitutionaliseerde chantage.

Erwin MORTIER, schrijver – DE STANDAARD – 29/12/12

Als de Vlaamse regering in dit post-Ford Genk-tijdperk onze industrie een nieuwe boost wil geven, is innovatie stimuleren in plaats van oude krokodillen te subsidiëren de beste optie.

Isabel ALBERS – DE TIJD – 12/01/13

Door Brussel en Wallonië aan elkaar te koppelen, ondergraven de PS en het FDF de bestaande institutionele evenwichten en worden ze ongewild de pleitbezorgers van het separatisme, waarvoor ze nochtans zo bevreesd zijn.

Brigitte GROUWELS, Walter VANDENBOSSCHE, Brigitte DE PAUW en Bianca DEBAETS – DE TIJD – 23/01/13

Nergens in de wereld is de afstand tussen totale loonkost voor de werkgever en netto-loon voor de werknemer (de zogenaamde loonwig) zo groot als in België. … Die jobverslindende duurte van arbeid heeft alles met de fiscale aanslag van de overheid op arbeid te maken.

Johan VAN OVERTVELDT – KNACK.be – 01/03/13

TWEEDAAGSE "IN FLANDERS FIELDS" op 25 - 26 mei 2013

Ter gelegenheid van de 100ste verjaardag van de aanvang van WO I in 2014 organiseert het VGV een tweedaagse uitstap naar Zonnebeke en Ieper op 25 en 26 mei. Door dit te organiseren in 2013 vermijden we enerzijds de grote drukte veroorzaakt door een wereldwijde toeloop en kunnen we ons anderzijds verzekeren van een kwalitatief hoogstaande begeleiding. Bij een gewenste overnachting raden we u aan zelf het initiatief daartoe nu reeds te nemen en dit te melden aan ons secretariaat.

Het programma start in Zonnebeke op 25 mei (parkeergelegenheid in de Berten Pilstraat, naast het MMP1917):

- 09.45: ontvangst met koffie in de museumcafé Koklikoo
  Inleiding over de 3de Slag bij Ieper of de slag om Passendale door de expertgids Freddy Declercq, onze begeleider voor de ganse dag
- 10.30: geleid bezoek Memorial Museum Passchendaele 1917 (zie foto* hieronder), Kasteelpark – Ieperstraat 7A – Zonnebeke met netwerk van loopgraven in open lucht

- 12.00: lunch in bistro Koklikoo – Ieperstraat 7 – 8980 Zonnebeke – Tel: 057/727.413
  Dagmenu: voor- en hoofdgerecht, nagerecht of koffie, inclusief mineraalwater
- 14.00: geleid bezoek Tyne Cot Cemetery (zie foto* bovenaan rechts)
- 15.00: geleid bezoek Langemark – Deutscher Soldatenfriedhof
- 16.00: geleid bezoek Polygon Wood Cemetery en Scot Post
- 17.00: kaasproefbordje met Passendalebier in de Oude Kaasmakerij; voor al deze bezoeken hebben we een autocar voorzien
- 17.45: einde bij het MMP1917

's Avonds om 20 uur stipt voorzien we voor de deelnemers die voor een overnachting opteren de mogelijkheid tot bezoek aan de "Last Post" aan de Menenpoort, gevolgd omstreeks 20.30 uur door een gezamenlijk culinair diner in restaurant De Steenen Haene – Komenseweg 21 – 8902 Zillebeke deelgemeente van Ieper Tel: 057/205.486

Menu:
Aperitief: cava met 3 hapjes
St. Jacobsnootjes met spek, pesto, kroepoek van saffraan
Duif uit Anjou, gesmolten prei met wortel en erwtjes, soezenaardappelen
Torentje van aardbeien met mascarpone en balsamico
Koffie en versnaperingen
Inbegrepen: aangepaste wijnen en mineraalwaters

Op 26 mei bezoeken we de stad Ieper zelf met onderstaand programma:

- 10.00: ontvangst met koffie in het museumcafé, IFFM, Lakenhalle – Grote Markt – Ieper
- 10.30: geleid bezoek aan het vernieuwde In Flanders Fields Museum
- 12.30: Lunch in restaurant Old Tom – Grote Markt 8 – 8900 Ieper – Tel: 057/201.541
  Streekgerecht: soep en hoofdgerecht gevolgd door koffie, inclusief mineraalwater
- 14.00: gegidste stadswandeling (combinatie van drie bestaande wandelingen: historische vestingen, Ypre uit de middeleeuwen en Ieper in WO I)
- 16.00: einde

We zijn overtuigd dat we 7 jaar na ons eerste bezoek aan Zonnebeke, door recente historische inzichten en opzoekingen, een nieuwe kijk kunnen verwerven op deze zinloze oorlog: de zogenaamde Flandernschlacht.

Deelneming aan het weekeind door te storten vóór 15 mei:

Zaterdag: Zonnebeke met de unieke begeleide fronttour met luxe autocar, **40 euro**
Diner in de Steenen Haene: 65 euro
Zondag: Ieper, **32 euro**
Totaalpakket: 137 euro

Hartelijk welkom!

Vriendelijke en collegiale groeten,

Jan Dockx & Geert Debruyne, organistoren

*Bron (foto): Memorial museum Passchendaele 1917

MAfestival in Jubileum Editie!

Een halve eeuw geleden durfden enkele Bruggelingen het aan om een internationaal muziekproject op te starten vanuit een kleinschalig opgezet orgelfestival. Onder impuls van Robrecht Dewitte is Musica Antiqua Brugge uitgegroeid tot een begrip dat na 50 jaar niets van zijn uitstraling heeft verloren. In aanwezigheid van de weduwe van stichterdirecteur werd in het Concertgebouw enkele weken geleden de sluier gelicht over de aanstaande jubileumuitgave. Met rechtmatige trots nam Tomas Bisschop de fakkel - of moeten wij zeggen de stemvork - over.
Het festival opent met Haendels opera Orlando, weliswaar in concertante vorm. Op vrijdag 2 augustus zal niemand minder dan René Jacobs, de specialist inzake Barok Opera, het startsein geven voor een acht dagen durend muziekfestijn. Naast B'Rock brengt deze topproductie van april in De Munt vorig jaar enkele vocale coryfeeën op de Bühne, o.m. Sophie Karthäuser en Bejun Mehta. Deze creatie werd door Mezzo uitgeroepen tot Opéra de l'Année.
'Celebrate this Festival', het moto van deze vijftigste uitgave, gaat op hetzelfde élan door met beiaard-, middag-, avond- en laatavondconcerten. In de namiddag wordt i.s.m. het Festival Oude Muziek van Utrecht opnieuw uitgepakt met de 'Fringe' reeks. Ontdek 10 getalenteerde jonge ensembles in het Provinciaal Hof, waarvoor de toegang gratis is! Deze optredens waren mijns inziens de voorbije jaren meermaals een plaats waard tussen gevestigde grote vertolkers!
Het MAfestival heeft veel meer te bieden. Zo bvb. het project *'Early Music All Stars'*, waar een 10-tal laureaten van de Internationale Wedstrijden Musica Antiqua zullen concerteren. Uiteraard is Brugge opnieuw het podium voor het Concours, dit jaar toebedeeld aan de pianoforte. Wie nog meer wenst, kan deelnemen aan de Zomercursus i.s.m. de Universiteit Vrije Tijd van het Davidsfonds; er is ook de Expo met historische instrumenten.
Wij trekken opnieuw naar het sfeervolle polderdorp Lissewege, waar Henry Purcell wordt omarmd. Onverzadigbare sporters kunnen op zondag 11 augustus meefietsen door het Brugse Ommeland. *'Vélo Baroque'* combineert een 30 kilometer lange fietstocht met 8 ludieke concerten op pittoreske locaties.
Tenslotte is de in woord en beeld uitgewerkte kroniek van 50 jaar festival te bewonderen in het Stadsarchief. Niet te missen voor wie met weemoed herinneringen wil ophalen van zoveel unieke momenten, zoveel schitterende vertolkers, zoveel onvergetelijke ontroering. In dit uitgebreide archief van 50 edities beschrijft Sofie Taes, musicologe, hoe het Brugse festival een pioniersrol heeft gespeeld in de historische uitvoeringspraktijk om uit te groeien tot één der belangrijkste festivals voor Oude Muziek.
Meer informatie betreffende deze unieke concertenreeks van 2 tot 10 augustus vindt U op www.mafestival.be en voor telefonisch contact: +32 (0)50 33 22 83.
Ticketverkoop start op 8 april met exclusieve voorverkoop voor de Vrienden van MAfestival van 12 tot en met 31 maart.

Luc Schaeverbeke

LE MANS tussen het Festival of de 'Vierentwintig uren'

De Sarthe, het Franse departement met als hoofdplaats Le Mans, is niet direct de favoriete reisbestemming van de Vlaming alhoewel ... het geronk van motoren rondom het autocircuit lokt de freaks van boliden, terwijl van tijd tot tijd de hallen rondom het parcours trefpunt zijn voor verzamelaars van antiek en brocante. Een evenement met internationale weerklank.
Jaarlijks vindt eventjes buiten de stad ook een zeer waardevol muziekfestival plaats in en rondom de site van de Abbaye de l'Epau. Dit jaar loopt dit muziekgebeuren tussen 14 mei en 2 juni. De attractiviteit van dit festival zit hem niet enkel in het interessante programma. Als geen ander verstaan de Fransen de kunst om een dergelijk gebeuren een meerwaarde te geven, ... lees randactiviteiten met niet zelden een gastronomisch tintje. Tafelen met de artiesten is er niet ongewoon. En meestal ontbreekt er de Viptent niet om de melomanen vóór of na het concert even te verwennen. De Loire met haar uitmuntende crus met Saumur of Bourgueil ligt op een boogscheut!
Maar ook een bezoek aan de schilderachtige binnenstad rondom de St. Julienkathedraal is een must. Le Mans is ook bisschopsstad. Het charmante huis van de prelaat heet er 'le Grabatoire' en in de 'Grande Rue' is nog andere interessante architectuur te bewonderen. En het museum van Tessé bergt een schat aan Italiaanse en Franse schilderijen. De lager gelegen moderne stad biedt shopping voor elk wat wils.
De Sarthe zelf is een rustige bevaarbare rivier, ook voor toeristische excursies. Solesmes, het hart en de ziel voor het gregoriaans, Sablé-sur-Sarthe met ook al een origineel muziekfestijn, La Flèche en iets verder Alençon zijn naast enkele 'Plus beaux Villages' beslist een bezoek waard! Asnières-sur-Vègre of St.- Denis-d'Anjou laat je niet links liggen!! Waarom ook niet eventjes gewandeld rond het omwalde Sainte-Suzanne of gekuierd in het pittoreske St.-Céneri-le-Gérei? Maar focus vooral op het festivalgebeuren - uw muzikaal voorjaar kan dan niet meer stuk - met optredens van artiesten als o.m. het Symfonisch Orkest van Warschau, de Varèse, het Diotima kwartet en het Kamerorkest van Würtemberg (alles onder voorbehoud). Een boeiend verblijf gegarandeerd!
Meer info: Festival de l'Epau: www.festivaldelepau.com; telefonisch: 0033 243 27 43 44

Luc Schaeverbeke

Brussel als volwaardig gewest is een illusie, net als de federatie Wallonië-Brussel waar Onkelinx en Magnette van dromen. … De boordtabellen van de hoofdstedelijke regio en Wallonië laten daar geen twijfel over bestaan. Als Brussel als Hoofdstedelijk Gewest wil overleven, heeft het slechts één uitweg: het aanhalen van de banden met de Vlaamse Gemeenschap, die nu al zwaar investeert in de hoofdstedelijke regio.

Rik VAN CAUWELAERT – DE TIJD – 26.01.13

POËZIE, HEDWIG SPELIERS, FORTUNA'S LIEVELING?

In het augustus-septembernummer (2012) van de Poëziekrant las ik "Moissac. Mijn middeleeuwen. Twaalf kapiteelgedichten" geschreven door Hedwig Speliers. Met de dichter wandelen wij langs de kloostergang van de cisterciënzer abdij van Moissac en komen de versteende taferelen op de kapitelen tot leven in mystieke verzen vol goddelijke schoonheid maar niet zonder rake, soms ludieke en dikwijls verrassende verwijzingen naar de minder fraaie, alledaagse realiteit en de strikt eigen levensopvattingen.
Nadat ik mijn bewondering voor deze cyclus aan de hoofdredacteur van de Poëziekrant had gemeld, werd ik door de dichter zelf aangeschreven. Deze raadde naar de reden van het "waarom" ik mij door deze verzen voelde aangegrepen en suggereerde er zelf een aantal door de gedichten te situeren in de context van zijn liefde voor het woord, voor de cisterciënzer abdijen en dan vooral voor deze van Moissac in het bijzonder. Hij verwoordde het als volgt: " In juni verblijven mijn vrouw en ik jaarlijks een maand lang aan de rand van de Languedoc, nabij Gaillac (tussen Albi en Toulouse). Uiteraard wordt de streek verkend en niet zo ver van daar ligt Moissac. Sinds mijn dichtbundel Villers-la-Ville heb ik een bijzondere liefde opgevat voor de cisterciënzerarchitectuur, deze gewijde en verstilde bouwwerken overal en vooral in Frankrijk verspreid. Nu bezit Moissac een schitterende kruisgang met al even schitterende kapitelen. Toen er twee jaar geleden de uitnodiging kwam voor een zomertentoonstelling vanwege de stad Koksijde, beeldende kunstenaars en dichters mochten hun plekje zoeken, koos ik meteen voor de (cisterciënzer) Abdij ten Duinen, met Moissac als inspiratiebron in het achterhoofd. Ik schreef elke namiddag op hetzelfde uur (na mijn siësta) een gedicht. Twaalf ervan werden op grote panelen uitvergroot en aangebracht in de kerkruïne van de Ten Duinen-abdij.
"Kapiteel van de samengestelde leeuwen" is er een van:
"Naast elkaar gezeten op hun edele lichaamsdelen/nemen leeuwen met hun tweeën hun staartgehelen/in hun openstaande muil. Niet dat ze zich vervelen/alle eeuwen waarop ze hier gebeiteld staan, dat ze/van verveling geeuwen vanuit hun witte steen./Ze zijn er, zoals mijn moeder eenmaal was: leeuw/in de dierenriem geschreven als geboren heerser.
/Zij dacht voor mij. Ontvouwde mijn verleden/tot het paste op het blad dat zij beschreven had,/van status haar idool. Haar duurzame symbool."

Reeds bij een vorige gelegenheid werd ik aangesproken door de charme van "Het land Gods", een cyclus van dertig gedichten die een evocatie zijn van de verbondenheid met de streek van de "grote" oorlog en de natuurelementen in Veurne-Ambacht en de Moeren. Ik citeer de penetrerende beginregels van het eerste gedicht:
"Ik heb God zien wandelen op de polders/van Beauvoorde naar Veurne. hij sprak/met de wind die zoals we weten/als we wandelen in de polders koppig/in onze kragen kruipt, ons kraakt."

Hedwig Speliers (Diksmuide, 12 juni 1935) is een Vlaams intellectueel, dichter, essayist en criticus. Zijn literair werk is indrukwekkend met meer dan dertig dichtbundels, eigenzinnige biografies en essays over Stijn Streuvels, Johan Daisne, van het Reve en Mauirce de Guérin (1810-1839), "dichter naast God", een van zijn lievelingsdichters. Hij is laureaat van meerdere prijzen voor zowel zijn werk als dichter en als essayist. Door het Lappersfort Poëziebos werd hij aangesteld als eerste officieuze stadsdichter van Brugge.

In 2011 werd door het PoëzieCentrum, Gent een bloemlezing uit de poëzie van Speliers (1956-2011) gepubliceerd onder de naam "Fortuna's lieveling", even omvangrijk (meer dan 300 pagina's) als het oeuvre van Speliers zelf. De bloemlezing uit het verzameld werk werd samengesteld door de dichter Peter Theunynck, neef van Speliers' echtgenote An. Hij beschrijft de evolutie en de thematiek in de poëzie van de dichter en het boek schildert, mede dankzij de bibliografische nota's en een reeks ongepubliceerde foto's, een Speliers-portret ten voeten uit (achterflap). Op de frontpagina vinden wij de zwart-witte foto van een jonge, hoogst aantrekkelijke en intrigerende vrouw, met ietwat omfloerste, uitdagende ogen, sensuele lippen en een licht beschadigde aangezichtshuid zonder zweem van welke antirimpelcrème ook en met enkele ondeugende krullen die aan de haarband zijn ontsnapt. Was zij Fortuna's lieveling, de (Romeinse) godin van het toeval en dit zowel van het geluk als het ongeluk, was zij de muze, de verpersoonlijking van het geluk en de tegenspoed van de dichter zelf of was ze enkel het meisje van de klas waar iedere jongen verliefd op werd? Waarschijnlijk was ze enkel Speliers grote liefde?

Bij welk verzameld werk van poëzie ook stelt zich de vraag naar het nut ervan. Ik denk dat er weinig liefhebbers zijn die een dergelijke turf als een boeiend verhaal in een of zelfs meerdere trekken uitlezen behalve zij die dit beroepsmatig verplicht zijn en daar reken ik mij hoegenaamd niet bij, dus literair-historisch waardevol maar literair-genietend erg dubieus. Een uitgave met Speliers' dertig beste gedichten had hem, naar ik meen, meer eer gegeven en voldoening aan zijn lezers verstrekt.
Het ligt niet in mijn bedoeling om uitvoerig iedere bundel te bespreken maar na lezing van de tevoren geciteerde gedichten en het verzameld werk zie ik een rode, bijna bloedrode draad door dit oeuvre en die wijst op een zekere controverse in het leven en het werk van Speliers. Herhaaldelijk wordt er verwezen naar de aversie van deze oud seminarist voor de katholieke opvoeding, voor God en voor de burgerlijke moraal terwijl de meest aangrijpende en mooiste gedichten juist deze zijn waarin het mysterie God, de wortels van het christendom en de puurheid / adoratie van en voor het kloosterleven centraal staan. Tot eenzelfde conclusie komt ook Piet Gerbrandy in Ons Erfdeel (november 2012) die het niet heeft voor bloemlezingen van honderden bladzijden en bibliofiele uitgaven, maar zich vooral voelt aangesproken door de honderd (slechts een zevental werden opgenomen) zevenregelige strofen waarin het kloosterleven (Villers-la-Ville) een dominante plaats inneemt (*gebeden die vonken uit tondels van monden*).

Mocht u Oostende "bewandelen" dan bent U steeds welkom, schreef de dichter mij. Ik hoop dat deze literaire octopus zijn inkt mag blijven spuien en ik het voorrecht mag hebben hem aan de Noordzee, op het strand of op de "bel ètage" te ontmoeten.

Tuur de Schepper, februari 2013.

STRESS, HET LIJF, EN HET BREIN

Ziekten op de grens tussen psyche en soma

BOUDEWIJN VAN HOUDENHOVE (red.)

2007; 235 blz; 24,4 x 17,3 cm; paperback
Uitgever: LannooCampus, Naamsesteenweg 201, 3001 Leuven, www.lannoocampus.com
ISBN 978 90 209 7332 7 NUR 772
Prijs: € 24,99
Bespreker: Jan Van Meirhaeghe

De geneeskunde worstelt al eeuwen met het begrijpen en adequaat behandelen van ziekten in het grensgebied tussen psyche en soma. Vooral de aandoeningen zonder duidelijke lichamelijke verklaring - tegenwoordig 'functionele somatische syndromen' genoemd - liggen moeilijk voor veel artsen en andere hulpverleners. Voorbeelden zijn: het prikkelbare darmsyndroom, chronisch vermoeidheidssyndroom (CVS), fibromyalgie, enz. ...
De bewijzen dat het stresssysteem - de neurobiologische draaischijf tussen lichaam en brein - een cruciale rol speelt bij deze ziekten, stapelen zich de laatste jaren op. Dit boek, geschreven door een groep Leuvense psychiaters en psychologen, allen op dit terrein klinisch en wetenschappelijk actief, verschaft een up-to-date overzicht van de nieuwe ontwikkelingen. Hun bijdrage stamt uit het deelgebied waarin ze wetenschappelijk en/of klinisch actief zijn. Volgende onderwerpen worden behandeld:

- Op de grens tussen psyche en soma: termen, concepten en classificatie
- Neurobiologie van stress: hormonen en genetica
- Stress, emoties en pijn: een vicieus samenspel
- Slechte start in het leven: kwetsbaarder voor stressgebonden ziekten
- De prenatale oorsprong van welvaartsziekten en gedragsproblemen
- Het brein en de buik: stress, emoties en maagdarmklachten
- Hart- en vaatziekten en depressie: een dodelijke combinatie
- Stress en het chronische vermoeidheidssyndroom

Dit boek biedt een goed overzicht van de recente ontwikkelingen in medisch onverklaarde klachten. De auteurs hebben getracht deze complexe materie toegankelijk te maken voor de niet-gespecialiseerde lezer. Het is bedoeld voor artsen, psychologen en eenieder die geboeid is door de fascinerende vooruitgang van de moderne neurowetenschappen.

OVER GENEESKUNDIGEN EN GENEESKUNST

De evolutie van het medisch denken door de eeuwen heen

PAUL BROOS

2011; 256 blz.; 24,5 x 17,0 cm; paperback
Davidsfonds Uitgeverij nv, Blijde Inkomstraat 79, 3000 Leuven
www.davidsfonds.be
ISBN 978 90 5826 837 2; NUR 680
Prijs: € 27,50
Bespreker: Jan Van Meirhaeghe

De auteur, em. hoogleraar (KU Leuven) en diensthoofd heelkunde (UZ Leuven), presenteert een geschiedenis van de geneeskunde met de evolutie van het medisch denken en handelen in de loop der eeuwen: vanaf de medicijnman of sjamaan, over de Griekse humorentheorie tot de hedendaagse wetenschappelijke benadering van ziektes. Anders gezegd, vanaf Asclepius, de eerste arts uit de nevelen der Oudheid tot de huidige explosie van de farmaceutische industrie en videoscopische chirurgie. Hij volgt de geneeskunde in de prehistorie, hellenistische wereld, donkere middeleeuwen, verlichting en 19de eeuw tot vandaag de dag. Elke belangrijke uitvinding of gekende arts wordt vermeld. Aan de verschillende aandoeningen, diagnosestelling, behandelingswijze, artsen- en chirurgenopleiding, denkwijze over hygiëne en openbare gezondheidszorg wordt aandacht besteed.
Tot ver in de 18e eeuw had men slechts een rudimentair inzicht in oorzaak en verloop van ziekteprocessen. Geneeskunde en geneeskundig handelen waren zaak van *gissen en missen*.
Het therapeutisch arsenaal bleef beperkt tot eenvoudige ingrepen, zoals aderlaten en het zetten van botbreuken. Er was geen afdoende pijnbestrijding, noch inzicht in aard van wondinfecties. De kennis van geneesmiddelen bleef beperkt tot enkele plantenextracten en genezing was vooral een kwestie van geluk.
De Verlichting bracht aanzienlijke vooruitgang in de natuurwetenschappen, maar die begon in de geneeskunde zich pas in de 19de eeuw te manifesteren. Een juist inzicht in de oorzaak van infecties leidde tot preventieve acties, zoals vaccinaties. Geavanceerde technieken lieten ontwikkeling toe van steeds betere medicijnen. De ontdekking van efficiënte pijnbestrijding en sterilisatie stelde chirurgen in staat met meer kans op succes ingrepen uit te voeren.
De hedendaagse geneeskunde is voor ons vanzelfsprekend, maar dat was slechts mogelijk door noeste inspanningen van onderzoekers en artsen. Met vaak zeer beperkte middelen werd stap voor stap een hoger peil bereikt. Sommigen deden grote ontdekkingen en kregen erkenning gedurende hun leven. Anderen leverden minder spectaculaire prestaties, die pas lang na hun dood op waarde werden geschat. De auteur besteed aandacht aan bekende, maar ook minder bekende stille werkers. Dit werk leest vlot en is toegankelijk voor zowel medisch geschoolden als voor een algemeen lezerspubliek. De leek zal voor een medische term af en toe moeten googelen.

DIEGHEMHOF

COLETTE VAN DEN BOSSCHE

2012; 199 blz.; 14 x 22 cm.; zachte kaft
Uitg.: Pelckmans Uitgeverij nv
Brasschaatsteenweg 308, 2920 Kalmthout
ISBN 978 90 289 7013 7; NUR 740
Prijs 17,50 €
Bespreker: Piet Hein Jongbloet

Dit boekje gaat over het wedervaren van een ouderpaar met twee 'autistische' kinderen in de woestijn van de Vlaamse gehandicaptenzorg. In deel I beschrijft hun moeder bij wijze van dagboek hun uiteenlopende trajecten en de steeds nieuwe onoverkomelijke problemen tijdens de groei naar volwassenheid. Leiddraad zijn verschillen in visie, overspannen verwachtingen en frustraties door miscommunicatie over medicatie, 'alternatieve medicijnen', ongeïnteresseerdheid bij behandelaars voor de ruime ervaring van ouders, enz. De auteur geniet

de volle steun van haar zeer betrokken echtgenoot, CEO van Acerta, zeer ondernemend in '*fundraising*' en creatief in de uitbouw van optimale zorgvoorzieningen. In deel II worden de problemen geschetst bij privé initiatieven, steeds opnieuw botsend met de institutionele structuren en het zeer dominante machtsvertoon in de gehandicaptenzorg. Na drieënveertig jaar aanwezigheid als verantwoordelijke in de Nederlandse gehandicaptenzorg, waar zuilen en (partij-)politieke bemoeienissen al lang zijn verdwenen, kan ik slechts zuchten: 'arm Vlaanderen'. Aansluitend volgen een aantal gastbijdragen door verantwoordelijken in de zorg. Af en toe leest de tekst moeilijk door de werveling van (slechts bij voornaam) genoemde personen. Toch warm aanbevolen en nuttige lectuur voor wie, ofwel als ouder dan wel beroepsmatig, wordt geconfronteerd met de gehandicaptenzorg.

HET GENOOM VAN DE GELDSTROOM
VIVES MONOGRAFIE 3
2012; 112 blz.; 16 x 24,50 cm.; paperback
Uitgeverij Pelckmans, Kalmthout
ISBN: ***978 90 289 7000 7***
Prijs: € 16,50
Bespreker: Albert Baert

Deze monografie, samengesteld door de bekende Vlaamse denktank Vives, beoogt een wetenschappelijke ontrafeling van de interregionale transfers en het economische impact ervan. Dit probleem is in België zeer actueel, maar ook in andere landen, zoals Duitsland. Het eerste hoofdstuk belicht de impact van transfers op de regionale economische groei en interregionale convergentie. In de twee volgende hoofdstukken wordt dieper ingegaan op de methodologie waarmee transfers worden gemeten en op het belang ervan voor de interpretatie van de gegevens. De Belgische intergewestelijke stromen worden behandeld in de federale overheidsuitgaven, de bijzondere financieringswet, sociale zekerheid en de rentebetalingen op staatsschuld. In hoofdstuk 4 worden de wijzigingen in de transfers als gevolg van de zesde staatshervorming doorgelicht. Het laatste hoofdstuk belicht de determinanten van de interregionale transfers waardoor bepaalde regio's meer ontvangen dan andere. Politieke krachten blijken doorslaggevend te zijn, vooral in de provincies van het Franstalig landsgedeelte.
Dit helder geschreven boek bevat een schat aan wetenschappelijke gegevens betreffende de ingewikkelde financiële transfers. Het is als inleiding bedoeld voor wie minder vertrouwd is met de wetenschappelijke analyse ervan en mist zijn doel niet. Tevens is het een naslagwerk voor wie zich hierin wil verdiepen en deelnemen aan het maatschappelijk debat hierover.
Zoals steeds is de uitgave door Pelckmans zeer verzorgd.

HYPERVENTILATIE ACTIEF LOSLATEN
Liefde stroomt waar strijden ophoudt
CHRIS LENAERTS
2008; 295 blz.; 21,4 x 15,6 cm; paperback
Uitgever: Roularta Books, Roeselare
www.roulartabooks.be
ISBN 978 90 8679 138 5; NUR 770, 860
Prijs: € 21,90
Bespreker: Jan Van Meirhaeghe

Chris Lenaerts, kinesiste en relaxatietherapeute, wil de lezer bewust maken om hyperventilatie te beschouwen als een leerzame 'ontwrichting' in het leven. Vrij snel leert men meester te worden over de klachten en tegelijkertijd groeit het besef dat hyperventilatie kan worden beschouwd als vriend in plaats van als vijand, die moet worden bestreden. Een brede waaier aan mogelijkheden wordt aangeboden om de lichamelijke en geestelijke pijn te beperken en zo opnieuw genot én geluk te ervaren. De schrijfster heeft zelf ervaren wat hyperventilatie is en hierdoor kan zij zich perfect verplaatsen in de huid van een patiënt met hyperventilatie. In haar praktijk heeft ze zich gespecialiseerd in relaxatietherapie, voornamelijk gericht op hyperventilatiepatiënten. Zij schreef al eerder een boek hierover ('*Hyperventilatie ontmaskerd – Een aanpak voor perfectionisme', 2005*). Dit 'vervolgboek' leert hoe je door 'actief loslaten' stap voor stap de angsten en spanningen kunt overwinnen.
Het eerste deel is gewijd aan hyperventilatie. Het tweede deel behandelt de ombuiging van de negatieve kerngedachte, het doorbreken van de piekerketting, de kunst van het genieten, het loslaten van de egogerichtheid, het loslaten van negatieve gebeurtenissen. Een apart hoofdstuk is gewijd aan het vrijen, het 'summum van loslaten', omdat veel mensen met stress en spanningen seksuele problemen ontwikkelen, zoals dyspareunie, vaginisme, orgasmestoornissen, erectieproblemen e.a..
In een heldere, doorvoelde taal bevat dit boek een brede waaier aan mogelijkheden om lichamelijke en geestelijke pijn te beperken en zo geluk en genot te ervaren. Collega Jan Dockx kwalificeerde het boek elders als een diepzinnig en hoopgevend, dat therapeutisch leest.

DE LAATSTE SENATOR
HENDIK VERBRUGGE
2012; 112 blz.;14 x 22; paperback;
Uitgeverij Pelckmans
ISBN: 9789028970168
Prijs: 14,50 €
Bespreker: Lieve van Ermen

Verbaasd is de lezer over de verbeeldingskracht en het inlevingsvermogen van de auteur: weten en schrijven wat iemand 2000 jaar geleden moet hebben gevoeld en gedacht? Soms denk je "uit verbeeldingskracht?" of "door opzoekingswerk in de oude letteren?", het komt écht zo over! Je wordt er in meegesleept omdat de taal ook precies lijkt als vertaald Latijn: lange in stukken onderbouwde zinnen alsof we in de humaniora aan het vertalen waren. Trouwens, als je het boek als 65 jarige politica leest, is het ook een niet te onderschatten meerwaarde. Toen we deze Latijnse teksten vertaalden waren we 16 - 18 jaar. NU lezen we dezelfde feiten met de achtergrond van een gewezen politieke loopbaan en meer intense kennis van het politieke gebeuren. Sowieso beseffen we méér de impact van bv een feit zoals het concilie van Nicea. In het derde millennium lijkt de theologische strijd tussen arianisme en 'orthodox Romeins christianisme' absurd! Het klinkt zeer levendig en de auteur lijkt, om een modern begrip te gebruiken, als een '*embedded journalist*': hoe beleidspersonen als goede of slechte politici worden gezien, of soms van goed naar slecht evolueren? Hoe wij als actieve meesterschakers slechts passieve pionnen waren op het machtsschaakbord? Hoe godsdienst en staat vroeger méér gelinkt waren en door sluwe charmespelers werden uitgespeeld, allemaal om dat ene: MACHT!

UIT DE DISCOTHEEK

CD In Flanders' Fields 92076 Phaedra LODEWIJK DE VOCHT (1887-1977) MEMORARE
Uitvoerders: ***Capella Concinite Luk Bastiaens,*** orgel ***Ludo Claesen,*** conductor

Zeer geslaagde combinatie: **Capella Concinite,** met bijzonder mooie 'eigen' koorklank (opgebouwd door stichter K. Aerts) in postume muzikale dialoog met ***L. De Vocht,*** pedagoog, componist, koor- en orkestdirigent met vermaarde koortraditie. De hier gebrachte ***geestelijke muziek*** op Latijnse tekst (voor 3 gelijke stemmen met/zonder orgel), door Vic Nees deskundig ingeleid, is een weelde voor het oor. Jarenlang kenden we ontroerende concerten van L. De Vocht zelf met Chorale Cecilia (Bachs 'Matthäuspassion', Honeggers 'Jeanne d'Arc au Bûcher'). Nu verzorgt Concinite in een voortreffelijke en boeiende uitvoering een ander belangrijk aspect van deze veelzijdige neo- romantieker. Speciale lof voor de dirigent! De ***XIV Cantica*** vergasten ons o.m. op wijdingsvol Ave *Regina Coelorum* en *Ave verum corpus,* heel opgewekt *Adeste Fideles en* sereen *Te Joseph celebrent,* een originele ode aan St. Jozef. In ***Duo Cantus Mariani*** legt ***Memorare*** diepgaande emotionele accenten. Jeugdwerk ***Missa in honorem Angelorum,*** met opmerkelijk, onwerelds *Sanctus*, beëindigt deze mooie terugblik op een wijd bekend Vlaams musicus, door schoonheid bezield.

CD Naïve V5286 SOGNO BAROCCO Uitvoerders**: *Anne Sofie Von Otter Sandrine Piau Suzanne Sundberg***
Ensemble Capella Mediterranea Leonardo Garcia Alarcon, conductor
A.S. Von Otter wenste het aantrekkelijke Italiaans *vocaal barokmodel: recitar cantando*, *cantare recitando et cantare* zelf voor te stellen. Hoofdbrok vormt het *Lamento* (klaagzang) bij 4 componisten: gedurfde lamento-persiflage *Squarciato appena* (***Fr.Provenzale)*** op een memorabel *Lamento de la regina di suezia* (***L.Rossi)***, verder *Doriclea Lamento* (***Fr. Cavalli***) en *Klaagzang van Penelope* (***Cl.Monteverdi)*** met repliek (S.Sundberg). Heerlijke instrumentale intermezzi o.l.v. Maestro Alarcon en prachtige duetten uit *L'Incoronazione di Poppea* (***Monteverdi***) en uit *La Calisto* (***Cavalli***) met schitterende Sandrine Piau zijn zonder meer dé stralendste momenten! De klaagzangen zijn uiting van diepe *emoties, vervat in de tekst.* Interpretatief moeilijke opgave! *Inhoudelijk* niet zielsberoerend expressief ingevuld, zijn ze niet *blijvend* boeiend. Ter vergelijking verwijs ik naar R. Jacobs' superieure creaties van vocale barokmuziek.

CD Naïve V 5299 4CD FRANZ SCHUBERT(1797-1828) Complete Symphonies
Uitvoerders: ***Les Musiciens du Louvre Grenoble Marc Minkowski,*** conductor ***Live at the Wiener Konzerthaus***
Franse musici met Weens componist in Weense muziektempel. In maart 2012 woonde ik de live opname bij van CD3: Symfoniëen D589 in c-dur en D759 in h-moll, Onvoltooide. 'Zien dirigeren' mag dan nog *suggestief* zijn: op CD blijft alleen magie van klanken. Storend zaalgeluid blijkt weggewist. Subtiele nuances ook? Minkowski imponeert door *hoogste respect voor de partituur,* helder, gaaf, in een verantwoorde vertolking en plaatst zich, volgens critici, reeds in de rij illustere dirigenten, al dan niet 'romantisch' getint. Grote vitaliteit en zangerigheid straalt zijn orkest uit op uitstekende periode-instrumenten. Niet zozeer de eerste zes, maar de laatste symfonieën (CD3 en 4) mochten m.i. nog *dieper ingaan* op Schuberts grenzeloze, *transcendente zwaarmoedigheid,* hoorbaar in tijdsverwante kamermuziek en liedcycli. 'Hineininterpretierung' van die *existentiële 'Sehnsucht'* kleurt nl. adembenemend prangend de vertolking van Schubertkenners als Sokolow, Eschenbach, Von Eckhardstein, Goerne, Quasthoff., Güra... Intense bewogenheid is geen synoniem van sentimentaliteit. Hoe ermee omgaan en uitvoerend 'vertalen' blijft evenwel persoonlijk en delicaat.

CD Membran nr 233472 10 CD Collection HARRY BELAFONTE sings Calypso, Blues and Folksongs
Prettige retro-uitgave (uit CD-keuze, Davidsfonds): verzamelde live-opnames van concerten op diverse locaties, o.m. Carnegie Hall. De variërende bezetting laat gekende songs meermaals voorkomen. De nu 85-jarige Belafonte had een innemend warme stem, wist als acteur perfect hoe met tekst en emotie om te gaan, schetste graag 'couleur locale'. Ongeveinsde empathie, zin voor ernst én humor maakten zijn opnamen boeiend. Vooral in negrospirituals reflecteert zijn stem ontroerend de religieuze gevoelens erin vervat. Episodes uit *Porgy and Bess* (G. Gershwin) en spirituals als *Take my mother home* en *Where you there?* (ref. naar de Kruisdood) blijven met aangrijpende zeggingskracht beroeren. Tussen de roep van *Banana boat song* en de verwondering van *My Lord what a morning* ligt een brede wereld van thema's en gevoelens, gedragen door sterk inlevingsvermogen en expressief natuurlijk zangtalent.

CD Fuga Libera nr 594 EDOUARD LALO (1823-1892) Symphonie Espagnole, Sonate – Arlequin – Guitare
Uitvoerders: ***Nikita Boriso-Glebsky,*** viool ***Sinfonia Varsovia Augustin Dumay***, cond ***Jean-Philippe Collard,*** piano
Als vriendschapsbezegeling schreef violist E.Lalo deze Spaans-geïnspireerde symfonie (suite) voor zijn favoriete vertolker, vioolvirtuoos Pablo de Sarasate, die zijn onvergetelijke stempel erop drukte. Tsjaikowski's lof: "Het werk is zo fris, zo licht, het bevat zoveel ritmisch pikante details, vreugdevol geharmoniseerde melodieën" beaamt de originaliteit, verbeeldingskracht en elegantie in toontaal. Een overstelpende spontaneïteit doordringt de uitvoering, zowel in de virtuoze, lyrische als ritmische delen. *Beheerste* 'Schwung' vermijdt elk goedkoop effect. De partituur lijkt dan ook deze solist (o.m. prijswinnaar K.E.W.) op het lijf geschreven! Zo zag ook A.Dumay het. Pianist J. Ph. Collard charmeert evenzeer bij *Sonate op.12, Arlequin* en *Guitare* voor viool en piano. M. Stockem zorgt voor gepaste toelichting.

CD ZZT 313 CLAUDE DEBUSSY (1862-1918) Prélude à l'après-midi d'un faune - La Mer - Images
Uitvoerders: ***Anima Eterna Brugge Jos van Immerseel,*** conductor
St. Mallarmé, wiens herdersgedicht Debussy inspireerde tot de ***Prélude*** (1894), bewonderde ze als 'emotionele verlenging en passend decor' bij zijn poëzie. Hier lijkt de sfeer wat minder loom en traag dan in andere versies. ***La Mer*** (1903-05), driedelig werk, is geen nabootsing van de zee, maar een *meesterwerk van oneindige verbeelding,* waarin de blazers een speciaal aandeel hebben in de kleurenpracht van de orkestratie, met intensiteit en grandioos orkestraal coloriet in de verf gezet. Als mooi besluit in deze fraaie Debussy hulde de ***Images*** (1905-12): in *Rondes de Printemps* animeert een volks liedje; in *Gigues* introduceert de tere, fluwelen 'hautbois d'amour' de melodieuze melancholie; de klankrijkdom in *Iberia* (volgens M. De Falla meer Spaans dan de werken van Spaanse componisten zelf) wordt met brio en enthousiaste musiceervreugde uitgestrooid. Zoals hier op de vereiste instrumenten uitgevoerd, een erg aantrekkelijk geheel.

Els Baert – Van den Eynde

KLARAPRIJZEN

Op 19 januari 2013 werden in De Singel te Antwerpen de jaarlijkse muziekprijzen van Radio Klara voor Vlaamse klassieke muziek plechtig uitgereikt. Tenor *Zeger Vandersteene* ontving de buitengewone *Klara Carrièreprijs 2013* als bekroning van een indrukwekkende internationale zangersloopbaan. Componist *Luc Brewaeys* werd gelauwerd als *musicus van het jaar:* "Muziek van een zeldzame frisheid, helaas nog te weinig gekend."
Andere bekenden (meermaals toegejuicht in rubriek 'Uit de Discotheek') werden eveneens in de bloemetjes gezet. ***Dirk Snellings,*** musicoloog, artistiek leider van Capilla Flamenca, werd bekroond voor ***Adriaen Willaert, Vespro della beata Vergine.*** in de categorie **Vlaamse CD-productie van het jaar. "**Prachtige a capella renaissance polyfonie in mooie fijnzinnige vertolkingen" aldus de jury.
Luc Famaey, langjarig producer van platenlabel Phaedra en drijvende kracht achter "In Flanders' Fields", kreeg de ***Klaraprijs voor muziekpersoonlijkheid van het jaar*** als trofee uitgereikt, met jury-toelichting: "Hij blijft koppig doorgaan tegen de stroom van de tijd in en zonder veel subsidies."

Els Baert-Van den Eynde

IN MEMORIAM

IN MEMORIAM DR. RAYMOND LENAERTS

Dokter Raymond Lenaerts, oud-voorzitter van het VGV, overleed op 24 februari 2013 te Wilrijk.
Hij werd geboren te Muizen op 25 april 1924.
Hij promoveerde als arts aan de KU Leuven in 1949 en was gedurende ruim 50 jaar huisarts te Mortsel.
Hij was ere-ambtenaar geneesheer bij het ministerie van Volksgezondheid en ere-reserve luitenant-kolonel geneesheer.
Behalve het voorzitterschap van VGV (1992-96) nam hij een bestuursfunctie waar in meerdere andere verenigingen.
Hij was gewezen voorzitter van de Provinciale Geneeskundige Commissie Antwerpen en gewezen secretaris van de Provinciale Raad van de Orde der Geneesheren Antwerpen.
Verder was hij ondervoorzitter van de Belgische Vereniging voor Medische Ethiek en Moraal, lid van het hoofdbestuur van de Katholieke Artsenvereniging Sint-Lucas en voorzitter van de Antwerpse Gilde Sint-Lucasvereniging.
Hij was ook lid van de Cantorij Sint-Cecilia in de Heilige Kruiskerk Oude-God.

Wij bieden zijn echtgenote Bieke en zijn ganse familie onze oprechte christelijke deelneming aan.
Behalve in de getuigenissen hieronder wordt onze overleden vriend herdacht in het "Voorwoord" en in "VVMV-berichten" in dit nummer.

De redactie

GETUIGENIS VAN EEN BESTUURSLID

Beste Rem,

Ik heb je maar kort meegemaakt in het bestuur van het VGV. Je wekte er steeds indruk. Je hebt mij ook in de redactie van Periodiek binnengeloodst. Jouw argument hiervoor was dat ik, door mijn lang verblijf in Nederland, geschikt was voor het redigeren van de kopij. Ik heb daar ook gevolg aan gegeven en ben blij mij hierdoor dienstbaar te maken aan het VGV. Een lang verblijf in Nederland blijf ik als een dierbaar geschenk waarderen.
Jouw oogproblemen werden op den duur een moeilijkheid voor de boekbesprekingen, maar Bieke was jouw reddende engel voor het computerwerk. Ik heb jouw geschriften altijd met plezier geredigeerd.
Meest indrukwekkend vond ik jouw kranig optreden in de statutaire vergadering, waarin je verslag deed van de VGV-activiteiten, ik vermoed ter gelegenheid van de viering van ons 85-jarig bestaan. Wij blijven met warmte aan je denken.

Piet Hein Jongbloet

TOESPRAAK BIJ DE UITVAART VAN DOKTER RAYMOND LENAERTS

"Ek hou van 'n man wat sy man kan staan;
ek hou van 'n arm wat 'n slag kan slaan;
'n oog wat nie wijk,
wat 'n bars kan kyk;
en 'n wil wat so vas soos 'n klipsteen staan!"

Beste Bieke, kinderen, kleinkinderen, achterkleinkinderen, andere familieleden en vrienden van Dokter Raymond Lenaerts,

Dit gedicht, met de titel "Trou" van de Zuid-Afrikaan Jan Celliers, leerde onze generatie in "Zuid en Noord" tijdens onze schooljaren; ik dacht eraan toen ik het overlijdensbericht van Raymond telefonisch vernam van onze voorzitter van het Vlaams Geneeskundigenverbond, Dr. Jan Dockx.

Tijdens de algemene ledenvergadering van het VGV op 28 november 2009 te Leuven omschreef Dr. Dockx Raymond als een intellectuele erfgenaam van Priester Daens: eerlijk, rechtlijnig en rechtvaardig. Ruim een kwart eeuw maakte hij deel uit van onze Raad van Bestuur en jarenlang was hij actief lid van de redactieraad van ons tijdschrift PERIODIEK. Hij was voorzitter van het VGV van 1992 tot 1996.

Raymond had een brede culturele belangstelling: samen met Bieke nam hij deel aan ontelbare door het VGV bezochte tentoonstellingen in binnen- en buitenland. Voor PERIODIEK besprak hij boeken met de meest diverse onderwerpen en titels, gaande van "Onkel Wilhelm of een kleine geschiedenis van Duitsland" (Giovanni Peirs), over de "Rederijkerskamer 't Mariacranske" (Rik De Leeuw e.a.), "De Odyssee van een Belgisch Pantserkorps" (August Thiry en Dirk Van Cleemput), "Geschiedenis en cultuurschatten van een oude beschaving" (Anna Vanzan), "Het is volbracht – Antwoorden van leven op vragen rond de dood" (Robert Henckes), "Heiligen – 365 dagen kunst en geloof" (Mondadori Electra) tot "De ogen van de panda – Een kwarteeuw later" (Etienne Vermeersch).

In Mortsel heeft hij ruim 50 jaar als huisarts gefunctioneerd met hart en ziel.
Nog vrij recent, in het januarinummer 2009 van PERIODIEK schreef hij een opgemerkt artikel "Probleem van het huisartsentekort met een poging tot oplossing". Hij publiceerde in die jaren meerdere artikels over preventie onder meer: "Preventie-initiatieven van de Vlaamse regering", "De gezondheidsgids" en "Proefonderzoek colorectale kanker".
Hij verzorgde ook stipt de "In memoriam rubriek" van overleden VGV-leden in ons tijdschrift.

In het VGV was Raymond gekend als een luisterbereid man. Hij was bedachtzaam, geen flapuit. Doch over een aantal problemen had hij een duidelijke opinie, waarvoor hij zonder omwegen opkwam, principieel en recht door zee. Zo drukte hij in een artikel in het aprilnummer 2009 van PERIODIEK zijn medisch-ethische bekommernis uit over de evolutie van abortus, dat hij afsloot met volgende zinnen:
"1. Het is vermoedelijk een 'foute' mening van mij maar het is toch merkwaardig dat ongewenste zwangerschap als een 'ziekte' wordt aanvaard, die 'vakkundig' behandeld, door de ziekteverzekering wordt terugbetaald.
2. Nergens vind ik in het rapport een woord over de rechten van het ongeboren kind."
Doch, wanneer we over sommige problemen wezenlijk van mening verschilden was hij niet rancuneus.

Raymond bracht mensen samen en vervulde een verzoenende rol bij conflicten.
Hij was een trouwe vriend voor de bestuursleden van het VGV. Toen onze erevoorzitter, Dr. Robert de Beule, in 2005 overleed nam Raymond de taak op een huldenummer voor zijn overleden vriend samen te stellen.

Raymond stond voluit achter het streven naar Vlaams zelfbestuur, met een sterk sociaal accent, in de traditie van de Daensisten. Toen we in 1995 het "Aktiekomitee voor een Vlaamse Sociale Zekerheid (AK-VSZ)" oprichtten als een werkgroep van het "Overlegcentrum van Vlaamse Verenigingen (OVV)", ondersteunde hij met volle overtuiging ons initiatief. Hij was een trouwe kameraad in de Vlaamse ontvoogdingsstrijd.

Hij bleef steeds nauw betrokken bij het VGV: tot op zijn 87ste was hij nog regelmatig aanwezig op de ledenvergaderingen.
Toen we in maart vorig jaar de Sint Pauluskerk te Antwerpen bezochten, was hij nog midden ons.
Hij heeft, met de ondersteuning van Bieke en familie, zijn medische problemen moedig gedragen. Toen hij gezichtsproblemen kreeg, schakelde hij over op bijkomende hulmiddelen om het contact met boeken, tijdschriften en kranten niet te verliezen; ook toen nog schreef hij bijdragen voor Periodiek.
Toen de pijn begon te knagen, liet hij dat weinig of niet merken. Hij was een moedig man.

Sta me toe af te sluiten met een andere strofe uit het gedicht van Celliers:
"Die oog wil ek sien wat 'n traan nog ween
vir 'n heldegeslag, in hul rus daarheen,
maar 'n blits van trou
in die traan van rou,
wat aan liefde weer gee wat haar bron is ontleen."

Bieke, kinderen, kleinkinderen, achterkleinkinderen en andere familieleden van Raymond, in naam van het VGV bied ik u allen mijn zeer oprechte christelijke deelneming aan. Hij blijft midden ons.

Eric Ponette, oud-voorzitter VGV 2 maart 2013

BRIEFWISSELING

Van: hvuye@fundp.ac.be
Verzonden: donderdag 16 augustus 2012 11:48
Aan: eric.ponette@skynet.be
Onderwerp: Re: FW: Julinummer PERIODIEK en link

Beste Collega,

Dank voor de link. Het is een mooie samenvatting van de kritiek op de staatshervorming.
Ik heb deze vakantie doorgewerkt aan een wetenschappelijk boek over de zesde staatshervorming. Ik moet zeggen dat ik nog vele addertjes onder het gras heb gevonden.
Wat mij ook opvalt is de zwakke argumentatie tijdens de debatten.
Beide staatssecretarissen voor staatshervorming slagen er niet in om op juridische vragen te antwoorden. Ze beperken zich tot "dit werd zo afgesproken tussen de 8 partijen" e.d.

Vriendelijke groeten,

Hendrik Vuye

Van: Jan Dockx
Datum: 20.03.13
Aan: Roger Renders
Onderwerp: MISKENDE PREPARE VEROORZAAKT STRESS OP DE EERSTE WACHTPOST IN VLAANDEREN.

Geachte voorzitter, beste Roger,

Gevolg gevend aan ons diepgaand gesprek bevestig ik dat ik, na een zware zondagnacht raadpleging, om 01.30 u. voor een telefonisch advies werd doorverbonden naar de Roze Bloesemkamer alwaar ik inslapende wacht was. U weet genoegzaam dat ik in een vreemd bed zelden een volledige nachtrust kan genieten. Ik ventileerde dan ook mijn ongenoegen aan de onthaalmedewerker dat een telefonisch advies in het holst van de nacht intellectueel oneerlijk is. Ik reconstrueer het gesprek zo accuraat mogelijk: " Mijn partner heeft deze morgen 'préparé' gegeten, kreeg vervolgens maag- en buikpijn en heeft om 22.00 een buscopan en motilium genomen". Ik heb de dame gefeliciteerd met deze keuze. Einde gesprek. Het spreekt vanzelf dat ik onmiddellijk de differentiaal diagnose heb gemaakt tussen: een préparé-embolie, een préparé-slikpneumonie en het syndroom van Rokitansky- Mayer- Küster-Hauser waarvan préparé een zeldzame oorzaak is.
De dienstdoende onthaalmedewerker, van mannelijke en blanke origine, is niet bepaald moeders slimste. Dit préparéverhaal diende op het gelijkvloers te blijven en niet op te stijgen naar het vijfde. Mijn eigen patiënten hebben geen toestemming om mij 's nachts te bellen over préparéverhalen. Bovendien gaat dit niet over triage maar uitsluitend over gratis geneeskunde. Echte triage gebeurt door de onthaalmedewerker die oordeelt over de noodzaak van een consultatie of een huisbezoek. Daar is het onderzoek in de Brugse wachtpost op gebaseerd. Telefonisch advies is dom, totaal overbodig en bovendien erg storend tijdens de consultatie. Dit nachtelijk incident pleit voor het systeem van triage werkzaam in Denemarken en Nederland waar het onthaalpersoneel een speciale training krijgt om de juiste vragen te stellen om zo de ernst van de hulpvraag beter in te schatten.
Nu ik toch bezig ben met ventileren meld ik u dat sommige onthaalmedewerkers de arts afjagen als een hond. De wachttijden voor de patiënt mogen de 30 seconden niet overschrijden. Van enige privacy in de consultatiekamer is er geen sprake. Ze vallen zomaar binnen. Als ik besluit om gedurende 5 minuten mijn krant te lezen dan is dat mijn keuze en recht. Ik werk tenslotte niet in loondienst wat op zich al strijdig is met het gelijkheidsbeginsel in het arbeidsrecht. Het is alsof het personeel geïndoctrineerd is waarbij sommigen zelfs medische instructies meegeven op huisbezoek. En als er dan geen patiënten zijn wordt de temperatuur opgemeten, gelukkig niet bij mezelf. Sommigen maken me zo zenuwachtig dat in de Eerste Wachtpost in Vlaanderen ooit de Eerste Beroerte zal plaatsvinden.
Zo, ik voel me al veel beter en rustiger.

Hopende u met deze verklaring van dienst te zijn betuig ik u mijn meeste collegiale hoogachting.

Jan Dockx, huisarts te Deurne

Van: bernard staelens [bernardstaelens@hotmail.com]
Verzonden: vrijdag 22 maart 2013 13:54
Aan: eric@ponette.eu
Onderwerp: Radiologie
Beste Eric,

Zoals U reeds vernomen hebt zijn er nieuwe maatregelen in voege getreden op 1 maart 2013 met meer verplichtingen naar de radioloog toe om een aangevraagd onderzoek te mogen uitvoeren. De maatregelen zijn nogal ingrijpend en geen enkele radioloog kan 100 % voldoen aan de gestelde eisen. Bovendien is het niet de radioloog die de aanvraag invult.
Als radioloog in een praktijk zijn wij machteloos. We hangen af van de goodwill van de aanvragende artsen. De meesten doen een inspanning doch sommige collega's blijven slordig ondanks aandringen.

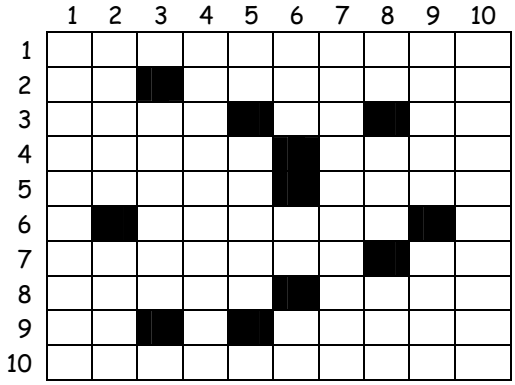
Ik was deze week op een vergadering met andere radiologen waaronder enkele Waalse collega's. Er werd daar een navraag gedaan over ieders wedervaren met de nieuwe maatregelen. Toen gevraagd werd hoe alles verliep in Wallonië, kregen we als antwoord: ON S'EN FOUT!! Nu is het wel zo dat wij in Vlaanderen vroeg of laat een ernstige controle zullen krijgen van Nederlandstalige RIZIV-artsen. De controles in Wallonië zullen waarschijnlijk veel softer gebeuren: terug andere normen langs beide zijden van de taalgrens.

Hoogachtend,

Bernard Staelens

HOMO LUDENS

KRUISWOORDRAADSEL

Dit kruiswoordraadsel werd ingezonden door Prof. Dr. Dirk Lahaye

HORIZONTAAL

1. de beroepsziekte van de veeartsen
2. pers. vnw. - curette
3. geboortedorp van rector De Somer - muziekterm - domeinnaam van Libië
4. middeleeuws Engels filosoof - Gezelle hoorde het ruischen
5. kankertherapie - Engelse maat
6. Nederlandse langebaanschaatser
7. Litouwen - "cri sternal"
8. Om haar zong Marnix Gijsen zijn klaaglied - zijrivier van de Rijn
9. modern - Italiaanse voeten
10. proctologische ingreep

VERTICAAL

1. m.betr.t. beide ogen
2. Hitler had er slechts één - door vuur gevormd (Fr)
3. Antwerpse gemeente
4. onheil
5. getij - beweging (Lat)
6. Leuven Research & Development - eenheid van geabsorbeerde ioniserende straling - platina
7. afscheiding van tranen
8. rund - meisjesnaam - profiel van stalen balken
9. stad in Polen - automerk
10. het lozen van roodgekleurde urine

Oplossing vorig nummer:

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	K	W	I	K	T	R	E	M	O	R
2	E	I	N	■	E	E	■	O	C	H
3	R	E	C	H	T	S	■	R	E	I
4	A	M	A	■	R	U	S	T	A	N
5	T	E	R	R	A	S	■	U	A	O
6	O	■	N	U	L	■	K	A	N	T
7	L	L	A	N	O	■	U	I	■	O
8	Y	■	T	■	G	A	S	R	E	M
9	S	A	I	D	I	A	■	E	L	I
10	E	X	O	G	E	N	E	■	M	E

Wie maakt ook een ontwerp met woorden (gedeeltelijk medische thema's) en zwarte vakjes? Inzendingen zijn nog steeds welkom via brief of per e-post: Redactie Periodiek, VGV, Ergo de Waellaan, 3 – bus 14, 2100 Deurne-Antwerpen – info@vgv.be

HEKELLIED*

CENTEN
Wijs: My bonnie is over the ocean

- 1 -
Minister zijn van de begroting
dat valt hier in België wel mee:
je gokt maar zoals bij een loting
de cijfers daar wring je wat mee.

refrein
Vestzak, broekzak,
zo houdt men de boel wel in evenwicht,
vestzak, broekzak,
de burger lacht men in 't gezicht.

- 2 -
De baas van de schatkist der Belgen
is elke dag flink in de weer,
om steeds nieuwe schulden te delgen
met leningen over en weer.
Refrein

- 3 -
Die van economische zaken
die ging – zo stond in de gazet -
op missie met de prins van Laken
op kosten van Jan met de pet.
Refrein

- 4 -
De banken beheren ons centjes,
maar gaan slag op keer over kop,
vooraf neemt 't bestuur zijn percentjes,
met bonussen er bovenop.
Refrein

- 5 -
Waarom toch gaan die geld transferten
steeds één richting: van Noord naar Zuid?
Toch blijven de jammerconcerten:
de Waal komt het dal niet meer uit.
refrein

- 6 -
Hou op met de dans der miljarden
geheel volgens Belgisch model,
het kaartenhuis valt straks aan flarden
"big spender" vliegt recht naar de hel.
refrein

V.V.

*Hekellied ingezonden door een VGV-lid

zakenkantoor
Dienen
GCV
FSMA nr 61373 cA
Steeds tot uw Dienst !
* Correcte aanvraag en besteding
van de jaarlijkse sociale voordelen ! (RIZIV - toelage)
* Diverse (fiscale) pensioenopbouwstelsels
* Beroepsaansprakelijkheid voor de medicus
met vriendelijke groeten,
Jan Van Esbroeck
0477 383 415
janvanesbroeck@dienengcv.eu
ond. nr.BE 0480 462 774

Vlaams & Neutraal Ziekenfonds
Verrassend voordelig!
Naast de klassieke ziekenfondsvoordelen, zoals o.m. hulp in het buitenland, jeugdvakanties en ziekenvervoer, komen wij ook tussen in de volgende gevallen:
Ongeacht uw leeftijd!
>> Brillen en lenzen tot 100 euro
>> Alle vaccinaties tot 75 euro
>> Diëtist of psycholoog tot 50 euro
>> Lidgeld sport- of fitnessclub tot 30 euro
Specifieke troeven!
>> Geboortevoordelen tot 888 euro, waaronder ook terugbetaling van luiers
>> Orthodontie: terugbetalingen tot 750 euro
>> Tandimplantaten tot 500 euro
>> Lasertherapie van de ogen tot 250 euro
>> Kampvergoedingen tot 30 euro
>> Voetverzorging tot 25 euro
Ontdek nog meer voordelen in ons ziekenfondspakket: www.vnz.be of vraag vandaag een infopakket of vrijblijvend huisbezoek aan via 0800-179 75. Veranderen van ziekenfonds is heel eenvoudig. Bel ons gratis nummer of surf naar onze webstek en wij doen graag de rest.
Bel gratis:
0800-179 75
Hoofdzetel:
Hoogstratenplein 1 - 2800 Mechelen - www.vnz.be
Kantoren & brievenbussen over heel Vlaanderen
Vlaams & Neutraal Ziekenfonds
UW VRIJHEID, UW ZEKERHEID

BE010205/12-2009

Bescherming op elke leeftijd

Het enige Europese bedrijf
dat zich uitsluitend toelegt op vaccins

sanofi pasteur MSD
vaccines for life

www.spmsd.com